

Protocol comarcal per un espai públic i contextos d'oci lliures de violències masclistes

Consell Comarcal del Vallès Occidental

**Protocol comarcal per un espai públic i
contextos d'oci lliures de violències masclistes**
Editat pel Consell Comarcal del Vallès Occidental.
Finançat per la Diputació de Barcelona, Oficina de les Dones i LGTBI.
Juliol 2018.
Tiratge: 150 exemplars.

Nucli coordinador:

Judit Acosta i Rion, Consell Comarcal del Vallès Occidental.
Sònia Albuxech Gamez, Oficina de les Dones i LGTBI de la Diputació de Barcelona.
Laura Bordera Iniesta, Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears.
Raquel Gómez Rodríguez, Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears.
Aurora Pulido Vacas, Oficina de les Dones i LGTBI de la Diputació de Barcelona.
Yasmina Prieto Pérez, Consell Comarcal del Vallès Occidental.

Ens col·laboradors en el grup motor i altres col·laboracions:

- Ajuntament de Castellbisbal, Àrea de Joventut.
- Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, Àrea de Polítiques d'Igualtat i LGTBIQ.
- Ajuntament de Palau-solità i Plegamans, Àrea de Serveis Socials i Igualtat i Àrea de Cultura.
- Ajuntament de Sabadell, Àrea de Drets Civils i Gènere.
- Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda, Àrea d'Igualtat.
- Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, Àrea de Feminismes i LGTBI.
- Ajuntament de Sentmenat, Àrea d'Igualtat, Gènere i Polítiques LGTBI.
- Ajuntament de Vacarisses, Policia Local.
- Consorci Sanitari de Terrassa.
- Institut Català de la Salut.
- Mossos d'Esquadra, Grup d'Atenció a la Víctima, ABP - Terrassa.
- Mútua de Terrassa.
- Universitat Autònoma de Barcelona, Observatori per la Igualtat.

Índex

1. PRESENTACIÓ INSTITUCIONAL	5
2. PROCÉS D'ELABORACIÓ	6
3.1 Procés d'elaboració.....	7
3. OBJECTIUS	9
3.1 Objectius generals	9
3.2 Objectius específics	9
4. MARC CONCEPTUAL	11
4.1 La violència sexual i les agressions masclistes	11
4.2 Classificació de les violències masclistes que trobem als espais d'oci	13
4.3 Sobre qui exerceix la violència	14
4.4 Àmbits d'actuació contra les violències masclistes	14
5. EL VALLÈS OCCIDENTAL	16
6. DIAGNOSI DE SITUACIÓ	18
6.1 Aspectes generals	18
6.2 Àmbit prevenció	21
6.3 Àmbit detecció	31
6.4 Àmbit atenció	34
6.5 Àmbit recuperació	36
7. ACTUACIONS	37
7.1 Protocols per a festes populars dels municipis de la comarca del Vallès Occidental	38
7.2 Ús dels espais públics	54
7.3 Oci nocturn de gestió privada	58
8. ANNEX	60
8.1 Resum del Protocol per a festes populars dels municipis de la comarca del Vallès Occidental	61
8.2 Recomanacions sobre les violències masclistes als espais d'oci	63
8.3 Material formatiu	66
8.4 Elements clau en l'estratègia comunicativa	77
8.5 Model de fitxa entregada als municipis	82

1. Presentació institucional

Des del Consell Comarcal del Vallès Occidental, es treballa per a combatre la violència masclista en totes les seves manifestacions. És per aquest motiu que es disposa del II Pla de Polítiques de Gènere 2016/2019 del Consell Comarcal del Vallès Occidental, així com el Protocol comarcal per a l'abordatge de la violència masclista per a millorar l'atenció a les dones i els seus fills i filles que es troben en situació de violència masclista, document que es va presentar a finals de l'any 2016.

És des d'aquest treball previ de coordinació entre les administracions i les professionals dels serveis que integren la xarxa de recursos d'atenció a les víctimes de la violència masclista, que sorgeixen aquests documents de treball, per a erradicar la violència masclista de la nostra societat.

El **Protocol comarcal per un espai públic i contextos d'oci lliures de violències masclistes**, té la finalitat d'aconseguir uns espais, festivitats i esdeveniments d'oci lliures de violència masclista, per tal de que tothom pugui gaudir-les en plena llibertat.

El document vol ser un document de màxims per tal de tractar el fet de la violència masclista de la manera més holística possible. En el present hi trobareu els següents apartats:

- La diagnosi sobre la situació de la comarca en matèria de violències masclistes que es produeixen en els àmbits de l'espai i esdeveniments públics.
- Les indicacions alhora de programar esdeveniments festius amb perspectiva de gènere, per tal de no reproduir i fomentar la cultura patriarcal.
- Les recomanacions que es consideren necessàries i pertinents tenir en compte per als usos dels espais públics així com per a l'oci nocturn privat.

Des d'aquestes línies volem agrair l'esforç i dedicació del conjunt de professionals que han participat en el procés d'elaboració del present document, i encoratjar-les a seguir participant en altres processos i documents comarcals per a erradicar la violència masclista en totes les seves formes.

Ignasi Giménez Renom

Montserrat Rueda Miralles

President del Consell Comarcal

Consellera de l'Àrea de Benestar social i educació del Consell Comarcal

2. Procés d'elaboració

El **II Pla de Polítiques de Gènere 2016/2019** del Consell Comarcal del Vallès Occidental preveu mesures d'acció contra la violència masclista, entre les quals s'hi compten la implementació i l'impuls de diferents serveis al territori, la creació de protocols i espais de debat, així com estratègies de prevenció, sensibilització, detecció, atenció i recuperació en aquest camp.

Així, una de les iniciatives desenvolupades durant el 2016 va ser el **Protocol comarcal per a l'abordatge de la violència masclista**, en el marc de la comissió tècnica que porta el mateix nom. Aquest Protocol és un instrument que vol agilitzar circuits d'atenció a les dones i els seus fills i filles que es troben en situació de violència masclista, així com facilitar la coordinació i el treball en xarxa entre els diferents serveis implicats.

La diagnosi realitzada, prèviament a la implementació del Protocol general de violència masclista, i el treball amb la **Comissió tècnica comarcal per a l'abordatge de les violències masclistes**, que es reuneix periòdicament, també va permetre (re)conèixer les potencialitats del territori, vinculades a una xarxa de serveis municipals i d'entitats històriques amb gran experiència, així com les seves mancances, sobretot en el treball amb infants i joves i en l'allotjament d'urgència.

Aquest treball també ha permès identificar on calia dirigir la mirada en allò referent a **l'àmbit social i comunitari**, en el qual es contemplen diferents tipus de situacions: tràfic i explotació sexual de les dones i menors d'edat, mutilació genital, matrimonis forçats, etc. En aquest àmbit també situem **l'assetjament i les agressions sexuals**, que són el camp de treball del present document, i que podria funcionar com un annex al protocol general, ampliant el seu diagnòstic de cara a la construcció de polítiques adreçades a erradicar la violència masclista en l'àmbit social dels espais d'oci.

L'assetjament i les agressions sexuals són definides com l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar poder i abusar-ne.

Per tant, en aquest sentit, el document que teniu a les vostres mans planteja una diagnosi i una sèrie de mesures per l'abordatge de les violències masclistes en l'espai públic, perquè els ajuntaments de la comarca puguin disposar d'un marc inicial per desenvolupar accions en favor de la lluita contra l'ús de la violència sexual a l'espai comunitari i els contextos d'oci de forma participada amb les entitats formals i informals del seu municipi, així com amb tota la ciutadania.

2.1 Procés d'elaboració

Per elaborar el document diagnòstic i la selecció de propostes a implementar en el Protocol comarcal per un espai públic i contextos d'oci lliures de violència, s'han utilitzat els següents procediments i tècniques d'investigació social qualitatives:

1. **Sessió formativa:** en aquesta sessió, a més de consensuar un llenguatge comú i establir un punt de partida sobre allò que es considera violència masclista, també s'han pogut recollir un seguit d'informacions i propostes que es consideren d'utilitat per l'elaboració del document.
2. **Anàlisi documental:** a través d'aquesta tècnica es fa un repàs a totes aquelles accions que ja s'han dut a terme en els municipis per poder tenir-les en compte a la sessió exploratòria i la diagnosi.
3. **Sessió exploratòria:** l'anàlisi exploratòria permet, a través del coneixement interdisciplinari del Grup Motor, definir la problemàtica i desenvolupar una estratègia en el territori. Així s'han pogut generar hipòtesis i identificar les variables més rellevants a tenir en compte en el protocol. Per aquesta sessió, s'ha emprat, d'entre altres dinàmiques un anàlisi DAFO del context i iniciatives en l'àmbit de les violències masclistes.
4. **Entrevistes a agents clau:** amb el coneixement adquirit a través de les anteriors tècniques, s'ha focalitzat en les principals temàtiques que afecten al territori, i s'ha entrevistat a aquelles persones considerades 'clau' per poder profunditzar en aquests àmbit i abordar-lo de manera més concreta.
5. **Sessió de validació de diagnosi i treball en propostes:** en aquesta sessió s'ha fet un retorn de les principals conclusions a les que s'ha arribat durant el procés a més de les diferents propostes d'acció que han sorgit. És en aquest punt on s'ha treballat sobre el protocol contra les violències masclistes a espais d'oci.

Així, per l'anàlisi documental (punt 2) s'han revisat el següents documents:

- Fitxes entregades pels municipis col·laboradors. (veure annex 8.5).
- Protocols d'actuació i campanyes de sensibilització dels diferents municipis del Consell Comarcal.
- Protocol Comarcal per l'Abordatge de la Violència Masclista del Consell Comarcal del Vallès Occidental
- II Pla de Polítiques de Gènere 2016/2019 del Consell Comarcal del Vallès Occidental.

Les entrevistes a agents clau (punt 4) s'han realitzat a les següents organitzacions amb les seves respectives representants:

- Ajuntament de Viladecavalls, entrevista amb la tècnica de cultura i igualtat.
- Casal Popular la Revolta de Palau-solità i Plegamans.

3. Objectius

Des del Consell Comarcal es vol iniciar un debat que permeti construir conjuntament una línia de treball en relació a l'assetjament i les violències masclistes que es produeixen als espais públics i en contextos d'oci, amb el benentès que, sent la primera aproximació comarcal que es realitza, caldrà realitzar un esforç de reconeixement de la realitat del territori i iniciar accions amb la finalitat d'aconseguir amb el temps un canvi de model cultural i de socialització, passant d'un sistema patriarcal a un altre que resulti equitatiu i inclusiu.

Cal treballar per aconseguir que els espais de socialització no estiguin condicionats per raó de sexe, orientació o identitat de gènere i així poder desnaturalitzar els comportaments més arrelats socialment que fonamenten el circuit de les violències masclistes.

El camí és molt llarg, i per tant caldrà fer noves aproximacions a la temàtica, però per iniciar aquest recorregut ens plantejem un seguit d'objectius a treballar per aconseguir uns **espais públics i d'oci, lliures de violències masclistes**.

3.1. Objectius generals

- Dotar a la comarca d'un instrument compartit i consensuat que permeti actuar davant d'assetjaments i violències sexuals a l'espai públic i en contextos d'oci.
- Facilitar la intervenció coordinada i el treball en xarxa des de la proximitat i el coneixement.

3.2. Objectius específics

- Establir mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
- Consensuar circuits d'atenció clars en relació a les violències masclistes a l'espai públic i contextos d'oci.

- Fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista en l'àmbit comunitari per part dels diversos agents interdisciplinaris, tot generant un discurs compartit i un model comú d'intervenció.
- Contribuir a la formació de professionals implicats en l'abordatge de l'assetjament i violències sexuals en qüestions relacionades amb la transversalitat de gènere i l'atenció a víctimes.
- Posar a l'abast del conjunt de professionals un mapa de recursos del territori. Aportar models d'iniciatives útils que serveixin als municipis de la comarca per direccionar la seva estratègia en la lluita contra les violències masclistes.
- Implicar activament les institucions del territori, organismes i agents socials rellevants per a l'abordatge de la problemàtica i per evitar la victimització secundària de les persones agredides.
- Difondre el protocol entre els /les diferents agents de la comarca (càrrecs electes, personal tècnic i ciutadania).

4. Marc conceptual

4.1 La violència sexual i les agressions masclistes

La **violència sexual** és una manifestació més d'entre d'altres que es donen dins del que s'entén com a **violència masclista**. La **Llei Catalana (Llei 5/2008 del 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista)** la defineix com:

La violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Val a dir que l'abordatge de les violències masclistes és quelcom que es treballa a nivell europeu amb major impuls des del 2014, quan va entrar en vigor el **Conveni d'Istanbul**. Aquest és un mecanisme per *protegir, prevenir, perseguir i eliminar totes les formes de violència contra les dones*. El Conveni **reconeix aquesta violència com una violació dels drets humans**, i per tant fa als Estats Membres responsables si no responen de manera adequada a aquest tipus de violència. En el Conveni s'estableixen les obligacions dels Estats en matèria de prevenció, protecció i persecució judicial, i consagra l'obligació internacional dels Estats de Diligència Deguda per a *prevenir, investigar, castigar als que cometen el delictes, protegir a les víctimes i reparar els danys*.

Per altra banda, el **Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona** (en anglès CEDAW) recull que la violència sexual suposa una violació dels drets humans a la llibertat, la integritat física i psíquica, el dret a no patir tracte cruel o degradant o el dret al més alt nivell de salut, entre altres.

També l'**Organització Mundial de la Salut** (OMS, 2011) es posiciona i defineix la violència sexual com *tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant la coacció per part d'una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball*. L'OMS també recull que *la violència sexual inclou actes que van des de l'assetjament verbal a la penetració forçada i una varietat de tipus de coacció, des de la pressió social i la intimidació per la força física* (OMS, 2013).

Finalment, a l'article 5 de la Llei Catalana del Dret de les Dones a Eradicar la Violència Masclista (Llei 5/2008 del 24 d'abril), fa la distinció entre assetjament sexual i agressió sexual:

Assetjament sexual: *el constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'indole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest. Punt tercer (b).*

Agressions sexuals: *consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne. Punt quart (a).*

Un cop establertes aquestes definicions, cal remarcar que aquest document treballarà en base al concepte de **continuum de violència sexual** contra de les dones. En aquest continuum de la violència sexual, hi ha un progressió des de la desvalorització fins l'agressió sexual. La desvalorització sexual inclou comentaris i conductes sexistes (acudits, gestos, mirades) i conductes de seducció fora de lloc o ofensives, proposicions o peticions de sortir repetitives.

En aquest document també es citarà i es posicionarà al costat de la **Llei per Garantir els drets de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere i Intersexuals per eradicar l'Homofòbia, la Bifòbia i la Transfòbia (Llei 11/2014 del 10 d'octubre)** que garanteix el dret a la igualtat i a la no-discriminació per motius d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere, en facilita la participació i representació en tots els àmbits de la vida social, promou la supressió d'estereotips que afecten a la imatge de les persones LGTBI i assegura que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en llibertat. En relació als espais públics, organitzadors d'espectacles i activitats recreatives (Art.26, punt 3) la llei recull específicament:

Els titulars dels establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o a expulsar-ne les persones següents, amb l'auxili, si cal, de la força pública:

- *Les persones que violentin de paraula o de fet altres persones per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.*
- *Les persones que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la violència, a la discriminació o a l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia.*

Tenint en compte tot l'anterior, i tenint en compte que no tothom entén les agressions de la mateixa manera, cal tenir clar que en el moment en què una persona es senti agredida i vulgui donar-hi resposta caldrà actuar col·lectivament, i sense entrar en judicis ni qüestionaments sobre la seva decisió.

Per tant, quan parlem d'agressions masclistes entenem que aquestes poden ser:

- **Assetjament:** Qualsevol actitud sexista, verbal, no verbal o física, no desitjada i que incomodi, violenti o no agradi a la persona qui la pateix.

S'inclouen: floretes indesitjables ("piropos"), invasió de l'espai, mirades persistents, peticions insistents, persecucions dins o fora de l'espai de festa, insults, burles, intimidació, humiliacions, comentaris ofensius i/o degradants o qualsevol altre comportament hostil.

- **Agressió física:** Tocaments no consentits amb o sense força, intents d'agressió sexual i les agressions sexuals amb o sense penetració. També s'inclourien la violència física exercida sobre una persona o grup de persones per motius de gènere, orientació sexual o aspecte físic no heteronormatiu.
- **Exhibició de símbols** sexistes ofensius i/o d'imatges ofensives o vexatòries de les dones i de les persones LGTBI.

4.2 Classificació de les violències que trobem als espais d'oci

A més de les diferents tipologies i nivells de violències que es poden donar als espais d'oci aquí exposades, també existeixen altres classificacions que contempen la violència institucional o econòmica. Aquesta última queda recollida a l'article 4 de la Llei catalana (Llei 5/2008 del 24 d'abril) i es defineix com: *la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.*

	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Violència Psicològica	Insultar, escridassar, burles sexistes, jutjar la vida sexo-afectiva, menysprear, etc.	Amençar, fer xantatge, comentaris sobre aparença, etc.	Amençar de mort, amenaçar amb el suïcidi, etc.
Violència Física	Envair l'espai, intimidar, tocaments no sexuals no desitjat, donar empentes, etc.	Immobilitzar, arraconar, escopir, estirar cabells perseguir, etc.	Cops de puny/peu, retenir, agafar del coll, etc.
Violència Sexual	"Bavejar", mirades o comentaris sexuals no desitjats, etc.	Tocaments sexuals no desitjats, assetjament per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures, etc.	Exhibicionisme sexual, violació (no només penetració), xantatge i amenaça per pràctiques sexuals, etc.

	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Violència Ambiental	Colpejar objectes, cosificar, ús de llenguatge sexista, etc.	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar, etc.	Creumar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a mascotes, etc.

4.3 Sobre qui exerceix la violència

Com s'ha dit en la introducció, vivim en un sistema on la socialització masculina posiciona als homes heteronormatius en una situació de superioritat. Així doncs, la gran majoria d'agressions es produeixen sobre les dones i identitats de gènere no hegemòniques.

També s'ha de tenir en compte que la persona agressora pot ser qualsevol persona que es trobi en el context de l'espai d'oci. Així, es poden reproduir aquestes agressions entre persones conegudes i desconegudes.

4.4 Àmbits d'actuació contra les violències masclistes

Per tal d'organitzar la informació, tant de la diagnosi com en les línies d'actuació, aquest document es basa en els diferents camps que apareixen a la Llei catalana del dret de les dones a eradicar la violència masclista (5/2008 del 24 d'abril, article 3) i que es defineixen de la següent manera:

- **Prevenió.** El conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable.
- **Detecció.** La posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.
- **Atenció.** El conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar, i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.

- **Recuperació.** L'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

Aprofitem per apuntar en què la prevenció no només s'ha de centrar especialment només en les dones, tal i com s'esmenta en la Llei 5/2008 del 24 d'abril, si no que en aquesta prevenció també ha d'anar dirigida i implicar als homes. És important destacar-ho ja que **cal implicar als homes en tots aquests processos per tal d'evitar que aquests sustentin la violència masclista.**

5. El Vallès Occidental

El Vallès Occidental és una comarca de Catalunya composta per 23 municipis, amb una superfície territorial de 583.1 km² (l'1,8% del territori català) i amb un total de 910.031 habitants. La capitalitat és compartida per Sabadell i Terrassa, que són els municipis amb major nombre d'habitants. En aquest sentit, el Vallès Occidental és un territori amb una gran diversitat de municipis, tal i com es mostra a la següent taula. Tot i així, la major part de la densitat de població s'acumula a la zona central del territori, tenint un caràcter més urbà que en els perímetres de la comarca. A continuació es classifiquen els municipis segons número d'habitants:

	<i>Municipi</i>	<i>Habitants</i>
<i>MENYS 3.000 habitants</i>	Gallifa	180
	Rellinars	735
	Ullastrell	2.054
	Sant Llorenç Savall	2.361
<i>Entre 3.000 i 10.000 habitants</i>	Vacarisses	6.328
	Viladecavalls	7.392
	Polinyà	8.383
	Sentmenat	8.818
	Matadepera	9.186
<i>Entre 10.000 i 20.000 habitants</i>	Castellbisbal	12.297
	Badia del Vallès	13.466
	Palau-Solità i Plegamans	14.626
	Sant Quirze del Vallès	19.867
<i>Entre 20.000 i 50.000 habitants</i>	Castellar del Vallès	23.776
	Santa Perpètua de Mogoda	25.574
	Barberà del Vallès	32.860
	Montcada i Reixac	35.063
	Ripollet	37.899
<i>MÉS de 50.000 habitants</i>	Cerdanyola del Vallès	57.723
	Rubí	75.167
	Sant Cugat del Vallès	89.516
	Sabadell	209.931
	Terrassa	216.428

Font: Idescat 2017

L'Àrea Bàsica de Serveis Socials (ABSS)¹ del Consell Comarcal del Vallès Occidental, està formada pels 12 municipis de menor població, és a dir, aquells que no arriben als 20.000 habitants.

¹ Municipis de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental; Castellbisbal, Gallifa, Matadepera, Palau-solità i Plegamans, Polinyà, Rellinars, Sant Llorenç Savall, Sant Quirze del Vallès, Sentmenat, Ullastrell, Vacarisses, Viladecavalls.

6. Diagnosi de situació

Aquest capítol és una breu diagnosi de la situació que presenta al Vallès Occidental en el camp de l'abordatge de les violències masclistes a l'espai públic i d'oci. Val a dir que l'heterogeneïtat del territori i la riquesa de polítiques i estratègies que aquesta presenta no podrà ser del tot reflectida en aquesta part. Per tant, les conclusions obtingudes són tendències que en diverses ocasions seran exemplificades amb les iniciatives i accions dels diferents municipis que han facilitat informació durant el procés d'elaboració del document. Així, caldrà tenir en compte que el que aquí es presenta és una visió general i no generalitzable de la realitat del Vallès Occidental.

6.1 Aspectes generals

6.1.1 Processos comunitaris en la construcció d'iniciatives vers les violències masclistes

La participació de diferents agents en la construcció de protocols contra les violències masclistes en **context de festa major** ha estat desigual en els diferents municipis que han engegat la iniciativa. Així, existeixen municipis on la implicació dels col·lectius de base ha estat total, encara que es destaca la necessitat d'enfortir el suport rebut per part de l'administració pública, tal i com es relata des d'alguns col·lectius de base. En d'altres casos hi hagut una relació poc definida entre les diferents parts que participaven en l'elaboració del protocol, la qual cosa ha acabat repercutint en que el protocol s'acabés implementant amb poca presència en les entitats.

Finalment, alguns municipis han aconseguit reflectir un equilibri entre els 2 exemples com és el cas de Sabadell. Aquí, a través de la Taula Participativa de Gènere (creada prèviament a la iniciativa dels protocols i formada per diverses entitats del teixit associatiu del municipi) es va treballar sobre la campanya 'Sabadell lliure d'agressions masclistes' i sobre el protocol per la festa major, a mode de prova pilot, amb la intenció de llençar la iniciativa a diverses festivitats del municipi. Aquest protocol es va consensuar tant en la Taula com en els òrgans pertinents de l'administració i es va presentar a tots aquells actors clau que participaven de l'organització de la festa major (personal de les barres, seguretat pública i privada, etc.). També es va poder articular aquesta fórmula a Barberà del Vallès, on el protocol d'actuació i la campanya adjunta va ser coproduïda entre les entitats del municipi i l'administració.

En el cas de Rubí, després d'haver engegat la mateixa iniciativa des de l'administració, s'ha cregut oportú començar un treball conjunt amb les entitats feministes del municipi per tal d'enfortir les campanyes i treballar-les de manera transversal durant tot l'any. En aquesta línia, tot i que les fórmules de creació de protocols ha estat variada pels diferents municipis on s'han generat, es detecta la necessitat de millorar la relació entre els col·lectius feministes de base i les administracions locals. En aquest sentit,

durant el treball de camp s'han nomenat diverses situacions en les que l'acord entre entitats i ajuntaments no ha estat efectiva, i en alguns casos, aquest fet també ha afectat a la relació entre entitats.

D'altra banda, pel que fa al grau d'implicació de la ciutadania en general, els col·lectius de base detecten certa problemàtica en l'abast de les seves activitats quant a l'estratègia a emprar per arribar a un gruix més gran de població. Així, manifesten que quan organitzen activitats, les persones que acudeixen tendeixen a ser persones ja properes i sensibilitzades vers la temàtica, ja siguin del propi municipi o d'altres. Per tant, mostren dificultats per entrar a altres sectors de la població i fer-los participants de les activitats i campanyes.

La implicació de la ciutadania en les campanyes contra la violència masclista també ha afectat a **altres iniciatives municipals**, com són la de 'Que no et toquin ni un pèl' a Palau-solità i Plegamans i 'Ni un pèl enrere' a Sabadell, ambdues traçades estratègicament per sensibilitzar a les dones que van a les perruqueries del municipi. En el primer cas, la manca de participació de les persones propietàries dels establiments va portar a que la campanya tingués un tímid impacte; mentre que en el segon cas, les perruqueries hi van participar de manera més activa gràcies a la figura clau d'una persona sensibilitzada en el gremi i la campanya va tenir un impacte més extensiu en el territori. No obstant, quan aquesta figura clau va deixar el seu càrrec la campanya es va veure abocada a finalitzar.

Un darrer exemple de treball participatiu de l'administració amb la comunitat és, en el marc de la campanya de 'No tot s'hi val a Palau-solità i Plegamans', la iniciativa d'un conjunt de joves del municipi que van generar una sèrie de pintures sobre les violències masclistes i que s'han acabat convertint en una exposició itinerant.

6.1.2 Espais d'oci de gestió privada

Respecte als **espais d'oci nocturn al Vallès Occidental**, l'anàlisi d'aquest document es posa la mirada com a exemple a algunes de les grans discoteques que hi ha al territori. Aquestes són les que s'han detectat com a espais d'atenció prioritària pel gran volum de joves que hi acudeixen, concretament, la discoteca Opera Garden i aquelles restants que queden al complex de la Zona Hermètica de Sabadell (Waka, Drinking, Koko Premium Club, etc.). Primerament, val a dir que no s'ha identificat cap iniciativa que se centri en la prevenció i detecció d'agressions masclistes en aquest espai, així com cap tipus de negociació amb l'empresariat per iniciar mesures. Tot i que s'ha intentat realitzar alguna entrevista en profunditat amb persones promotores i/o empresàries d'espais d'oci no s'ha donat resposta. Per tant, caldrà incidir en aquesta tasca per tal d'emprendre iniciatives sensibilitzadores conjuntes.

Tot i així, analitzant el tipus de publicitat de Facebook que alguns d'aquests espais utilitza, es pot afirmar que són espais on es naturalitza i legitima la violència masclista simbòlica, i per tant, possiblement en altres formes de manifestació. Així, a la discoteca Waka a Sabadell (amb gairebé 14.000 seguidors/es), el Drinking també a Sabadell (amb 18.000 seguidors/es), o l'Òpera Garden a Viladecavalls (amb 51.000 seguidors/es), mostren anuncis en els que s'objectivitza a les dones, se les mostra com a reclam i es perpetren cànons estètics allunyats de la realitat, tal i com es mostra a continuació:

Opera Garden està a **Opera Garden**.
 Data i hora: 24 novembre 21:30 · Viladecaballs ·
 Calentando motores para la espectacular noche que se presenta en nuestra fiesta ¡Made in Japan! ●
 Descubre la degustación de sushi en modo 文体盛り (Niyotaimori)

Waka Sabadell
 Data i hora: 23 novembre 19:38 ·
 Aquest Dissabte tornem amb les sessions habitual de Waka!!!
 Per llista:
 NOIES gratis + consumició fins a la 01h ó gratis fins a les 02h
 NOIS 8€ 1 consumició ó 12€ 2 consumicions fins a les 02h...
 Mostra'n més

Imatges extretes dels comptes de Facebook de les corresponents discoteques

Una de les accions que s'ha detectat en contra aquest tipus de violència ha estat la de l'Ajuntament de Sant Cugat², el qual ha creat un canal per la denúncia de publicitat sexista i LGTBfòbica; així com també s'han iniciat accions des del col·lectiu Hora Bruixa al mateix municipi³.

Finalment, també s'ha destacat com a zona d'intervenció prioritària el complex comercial Parc Vallès, no tant per situacions o reclams que s'hagin detectat, sinó per ser un espai d'oci amb una gran afluència de població jove pel tipus d'activitats i comerços que hi ha.

2 Cugat.cat (20/03/2017): L'Ajuntament crearà un canal per denunciar la publicitat sexista i LGTBfòbica: http://www.cugat.cat/noticies/politica/126939/l_ajuntament-creara-un-canal-per-denunciar-la-publicitat-sexista-i-lgtbfobica

3 Cugat.cat (18/09/2015): Hora Bruixa exposa un cas de publicitat sexista al restaurant La Barra de Pinchos: <http://www.cugat.cat/noticies/societat/112031/hora-bruixa-exposa-un-cas-de-publicitat-sexista-al-restaurant-la-barra-de-pinchos>

6.1.3 Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Processos comunitaris en la construcció d'iniciatives vers les violències masclistes	<ul style="list-style-type: none">- Existeixen diversos municipis que han engegat polítiques participatives en l'àmbit de les violències masclistes amb diferents estratègies. En la major part de casos aquestes suposen un precedent per analitzar com es pot millorar en els propers anys.- La recerca d'agents clau per establir un primer vincle resulta un a eina efectiva per engegar iniciatives, sempre i quan aquestes evolucionin cap al treball amb el col·lectiu en conjunt.	<ul style="list-style-type: none">- Cal establir relacions de col·laboració entre el teixit associatiu de base feminista dels municipis.- Existeix la necessitat d'ampliar l'abast de la intervenció per arribar a col·lectius diferents i no sensibilitzats prèviament.- Cal establir mesures amb perspectiva de continuïtat en l'abordatge de les violències masclistes que no quedin com a actes puntuals en el temps.
Espais d'oci de gestió privada		<ul style="list-style-type: none">- Existeix una manca d'iniciatives en l'abordatge de les violències masclistes que treballin en el pla de l'oci nocturn de gestió privada, amb algunes excepcions puntuals.- S'identifiquen diversos espais en els que s'utilitza la violència simbòlica vers les dones com a estratègia de captació i màrqueting.

6.2 Àmbit prevenció

6.2.1 Protocols de violència masclista per festes majors de municipis

Existeixen diversos municipis que han engegat protocols específics contra les violències masclistes en espais d'oci dins del territori del Vallès Occidental. Tot i que des de l'equip redactor no s'ha pogut detectar quin ha estat l'abast d'aquesta iniciativa en el territori. Alguns dels municipis on s'han engegat protocols específics són els de: Santa Perpètua de Mogoda, Cerdanyola del Vallès, Sabadell, Terrassa, Sant Quirze del Vallès, Montcada i Reixac o Palau-solità i Plegamans.

No obstant, moltes de les iniciatives engegades han basat la seva experiència en d'altres que s'han engegat a diferents indrets, com són els diversos exemples que es

troben a la ciutat de Barcelona o al País Basc, i han estudiat la seva aplicabilitat en el propi municipi.

Tot i així, encara cal realitzar un treball de conscienciació col·lectiva per a què aquests protocols i iniciatives es puguin estendre per la resta del territori.

En alguns casos, es detecta que la disponibilitat de recursos ha estat una barrera per poder aplicar la iniciativa de manera idònia. És a dir, tenir en compte les diferents mesures que s'han de contemplar per la construcció de festes lliures d'agressions masclistes tals com: creació d'espais de seguretat, difusió de la campanya, formació a tot el personal involucrat a la festa, etc.

En termes generals, el grup motor que acompanya aquest procés la considera els protocols són un tipus d'actuació positiva i necessària per abordar les violències masclistes a espais festius. Per tant, la iniciativa de protocol comarcal que servirà com a marc de referència per tots els municipis (sobretot en el cas dels municipis que pertanyen a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental) es veuria justificada en aquest punt. A més, d'aquesta manera es reforçarien els protocols ja existents i s'impulsarien en aquells municipis que estan en procés d'elaboració o bé que tenen pendent d'engegar aquesta iniciativa.

6.2.2 Sensibilització

Als diferents municipis consultats per l'elaboració d'aquest document diagnòstic es coincideix en la idea que cal fer un major esforç en l'àmbit de la sensibilització vers les violències masclistes. En aquest sentit, es recalca el fet que hi ha una manca d'identificació d'allò que comporten les violència masclistes i, per tant sovint es creuen inexistents.

Un dels mecanismes per fer front a aquesta situació és la **creació de campanyes específiques** que girin entorn aquest tema, com pot ser aquelles que s'han engegat en els darrers temps durant les festes majors dels municipis (tant als espais municipals com als alternatius). Així, a través de la recerca documental, consta que durant el 2017 s'han dut a terme campanyes amb aquest perfil a més de la meitat del municipis que componen la comarca del Vallès Occidental, tot coincidint amb els municipis amb major població. A la taula que es presenta a continuació, fruit de l'anàlisi de les diferents pàgines web dels municipis i de la informació facilitada per les persones que han col·laborat en la redacció d'aquest document, es pot veure si s'han engegat iniciatives al respecte als diferents territoris i quins lemes encunyaven:

Municipi	Campanya específica	Lemes
Badia del Vallès	Si	Disfrutemos de la Fiesta Mayor: únete al buen rollo. Si no hay violencia ¡Si hay fiesta!; Per unes festes lliures de sexisme i LGTBIfòbia.

Municipi	Campanya específica	Lemes
Barberà del Vallès	Si	Hi tens molt a veure. Per unes festes lliures d'agressions sexistes. Sota aquest lema hi ha diversos més: Fem pinya contra les agressions masclistes; No vull la teva opinió, vull el teu respecte; Aquest és un espai de festa feminista; No és No; Ser un bavós no és lligar, és assetjar.
Castellar del Vallès	Si	Prou agressions. No és no.
Cerdanyola del Vallès	Si	Viu la festa en llibertat! Per unes festes lliures de sexisme: No és No!
Montcada i Reixac	Si	#MiRNoésNO. Sota aquest lema hi ha diversos més: Jo escullo com em vesteixo i amb qui em desvesteixo; Estimo com vull i a qui vull; No em vesteixo per provocar-te.
Palau-solità i Plegamans	Si	No tot s'hi val: No és No. Per una festa major lliure d'actituds i agressions sexistes.
Ripollet	Si	Per Festa Major estima com vulguis, amb respecte; Si et diuen sí, gaudeix! Si et diuen no, és un no!
Rubí	Si	Festes lliures de violències masclistes.
Sabadell	Si	Quina part del No, no entens? Totes estem de festa. Sabadell lliure de sexisme.
Sant Quirze del Vallès	Si	SQV lliure de sexisme. Si dic no, és no; Si dic sí, festa.
Santa Perpètua de Mogoda	Si	SPM lliure de sexisme.
Sentmenat	Si	Si veus o vius una agressió no callis: que el sexisme no surti de festa.
Terrassa	Si	Festa Major de Terrassa, espai lliure d'agressions masclistes.

Com es pot comprovar, els municipis acullen diferents campanyes amb diversos lemes que denoten diferents estratègies comunicatives. Així, trobaríem les campanyes que posen en el centre del seu missatge el 'No' (com el cas de Cerdanyola o Sabadell, d'entre altres), fent referència a un consentiment que es basaria en la negativa explícita de voluntat d'establir una relació amb una altre persona; i d'altra banda, les campanyes que emfatitzen el 'Sí', que voldria dir que tan sols quan es diu aquesta paraula hi ha consentiment. Tot i així, a la comarca també hi ha exemples de la barreja de les dues estratègies, com és el cas de Sant Quirze o Ripollet.

Respecte a la **visibilització** d'aquestes campanyes sovint s'ha comptat amb el complement de falques informatives sobre l'existència d'un protocol als espais de concerts, cartells específics, i en alguns casos, productes de marxandatge que s'han repartit de manera gratuïta entre la població, com poden ser les ulleres de sol liles a Barberà del Vallès en la campanya 'Hi tens molt a veure'. D'aquesta manera s'entreveu força riquesa d'iniciatives entre les diferents poblacions.

Cartell de la campanya 'No és no!' a Cerdanyola del Vallès i ulleres de sol repartides a la campanya de Barberà del Vallès 'Hi tens molt a veure'.

Respecte a la **difusió de les dades d'agressions** que s'haguessin produït en el context de festa, es considerava (o s'ha pres en consideració per a properes edicions) fer pública la situació d'agressió en els concerts per tal de sensibilitzar al conjunt de persones que gaudien de l'espai. Aquest fet s'havia de materialitzar amb la denúncia través de megafonia o des de l'escenari en el moment en el que es considerés oportú fer-ho. Tot i així, s'ha remarcat que en diverses ocasions no hi hagut un acord tancat de com i quan fer-ho, més enllà de publicar les dades obtingudes diàriament sobre l'ocorregut el dia anterior.

Més enllà de les **campanyes de sensibilització** específiques que s'han dut a terme per les festes majors, s'ha considerat important que aquestes també puguin estar **presents durant tot l'any** i adreçades a diferents col·lectius, com es en el cas anteriorment esmentat de les perruqueries a Sabadell i Palau-solità i Plegamans. Aquesta línia es considera que també s'estaria treballant en els diferents plans d'igualtat i polítiques de gènere o plans LGTBI que alguns municipis han elaborat o estan en procés de fer-ho, com poden ser el de Sabadell, Sant Cugat del Vallès (actualment en fase de diagnosi), o el propi II Pla de Polítiques de Gènere 2016/2019 del Consell Comarcal del Vallès Occidental.

En aquest darrer cas, per exemple, una de les campanyes engegades des del 2013 és la de 'Piula contra la Violència Masclista' i on s'implica a tots els centres educatius (IES) de la comarca. A través d'aquesta s'engresca al jovent a participar i pronunciar-se ver la violència masclista a través d'una piulada a la xarxa social de Twitter. La campanya ha estat valorada positivament des del propi Consell Comarcal i el Grup Motor.

Finalment, en el marc de les campanyes, remarcar que a diversos municipis també es convoquen accions a dies assenyats com el Dia de la Dona (8 de març), el de les persones LGTBI+ (28 de juny) i el Dia contra la Violència Masclista (25 de novembre).

L'únic element que es destaca en aquest sentit, és que sovint l'organització de les jornades pot resultar difícil quan es compta amb voluntariat o teixit associatiu per organitzar-les, però tot i així s'aconsegueix arribar a iniciatives exitoses i es veu com quelcom positiu.

Al terreny de la sensibilització també cal apuntar als **tallers que generen consciència sobre les violències masclistes**. En aquest sentit, el mencionat II Pla de Polítiques de Gènere contempla aquesta opció per a entitats i organitzacions al territori, així com també per a persones adultes en general al 2018. A més, també s'organitzen activitats de coeducació a l'alumnat de primària i secundària i la resta de la comunitat educativa des del 2013.

D'altra banda, existeixen iniciatives d'aquest perfil com són: les xerrades que Mossos d'Esquadra porten a terme a centres educatius o mòduls com els de perruqueria o infermeria; els tallers contemplats dins del desplegament de protocols a festes majors destinats a entitats i agents clau de l'organització (diferenciats de la formació específica); o altres tallers que s'imparteixen a escoles com són els oferts per la Diputació de Barcelona. Encara que es mostra una oferta variada, es considera que en l'àmbit de l'educació a infants i adolescents cal fer un treball en major profunditat i que els tallers que s'imparteixen no són suficients per aconseguir sensibilitzar als infants i als i les joves. Així, caldrà elaborar estratègies que abordin les problemàtiques derivades del sistema patriarcal des d'una vessant propera als infants i als i les joves i amb una perspectiva de treball transversal i continu.

Finalment, no s'han detectat **campanyes de sensibilització específiques fetes des dels espais d'oci de gestió privada**. En aquest sentit, des del Grup Motor es consideraria interessant que aquells locals que ho volguessin, poguessin prendre mesures contra les agressions masclistes a qualsevol nivell. D'aquesta manera es podrien construir processos en positiu i generar un precedent als diferents espais de festa pel jovent. La creació d'un segell de qualitat és una de les iniciatives sorgides des del Grup Motor que aniria encaminada en aquesta direcció.

6.2.3 Formacions

Les formacions, a diferència dels tallers de sensibilització, busquen, a part de crear consciència sobre la problemàtica de les violències masclistes, generar una sèrie de coneixements que siguin d'aplicabilitat en el terreny dels/les professionals a les quals van dirigides. Així, en matèria de prevenció, el debat ha estat centrat en la necessitat que el treball en polítiques de gènere sigui transversal a tots els departaments i entitats que juguen un paper rellevant en l'organització d'esdeveniments.

En el treball del Grup Motor, es menciona que és important que totes les persones implicades en l'organització d'esdeveniments tinguin una base de coneixements sobre la violència masclista i què és el que implica la construcció de festes lliures de sexisme. Per tant, per part del Grup Motor s'aposta per **la formació, sensibilització i per a dotar d'eines per la creació d'espais d'oci en clau feminista**, de manera transversal i a totes les persones que participen en l'organització d'aquestes.

D'altra banda, també caldria fer un apunt cap a **les formacions que reben les formadores** de les violències masclistes, ja que aquestes sovint només estan centrades en els casos penats des de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, i que es limiten a l'àmbit

de parella o ex-parella; o els que es recullen a la Llei catalana (Llei 5/2008 del 24 d'abril), la qual no té en compte elements fonamentals com la violència simbòlica.

Aquest seria l'exemple de les formacions que s'imparteixen des de Cossos de Seguretat com els Mossos d'Esquadra, els quals només tenen competència penal en el marc d'aquestes lleis. Tot i així, aquestes formacions, que serveixen per a conèixer més a fons l'àmbit legal i penal de la llei, caldria complementar-les amb formacions que expliquessin els elements que legitimen i sustenten la violència masculista en el sistema de dominació patriarcal.

6.2.4 Urbanisme

L'urbanisme és un element important a tenir en compte en matèria de violències masculistes als espais d'oci ja que condicionen la seguretat percebuda en els mateixos. Així, la il·luminació i la senyalització dels diferents espais, sobretot en contextos festius, suposen dos elements clau per aquest fi.

Posant la mirada **als espais públics d'oci, o de pas entre aquests**, en alguns municipis s'han iniciat processos de detecció de zones percebudes com insegures, com és el cas de Barberà del Vallès. D'aquesta manera es poden aplicar certes mesures com l'increment d'il·luminació o instal·lació de càmeres de seguretat dissuasives, com han fet a Viladecavalls. Tot i així, es requeriria d'un estudi concret sobre la mobilitat i l'urbanisme del territori per poder identificar aquells municipis on hi ha un major nombre de zones conflictives, on es situarien al mapa i quines característiques reuneixen. Això es refereix a quins són els espais públics que s'utilitzen, quins locals es freqüenten, quins són els trajectes que es fan, amb quin mitjà de transport i com estan condicionades les diferents zones en termes d'accessibilitat i il·luminació.

6.2.5 Espais i mobilitat

Es manifesta que els principals espais d'oci als quals s'acudeix són els corresponents als dels municipis grans. Així, en termes de mobilitat, molta gent jove tendeix a desplaçar-se dels municipis petits al més grans per passar el dia o per sortir de festa, tal com s'ha expressat en diverses ocasions en el treball de camp. Tot i així, aquí caldria diferenciar l'oci diürn del nocturn, ja que en aquest sentit, durant el dia es fa un major ús de places, parcs i espais concrets (com pot ser el cas de Badia del Vallès o Barberà dels Vallès) que durant la nit, on la tendència és molt més clara i dirigida a grans discoteques del territori o bars de les ciutats més grans.

En la recerca qualitativa s'ha mostrat un discurs comú a l'hora de descriure els patrons de mobilitat del jovent a la comarca, i és que **el transport privat és el principal mitjà de transport** per acudir als espais d'oci des dels municipis petits i mitjans als més grans. Aquest fet s'explica per una menor oferta d'activitats i espais d'oci (tant diürns com nocturns) als municipis més petits. Per tant, els i les joves tendeixen a desplaçar-se amb cotxe propi un cop superen la majoria d'edat, o bé, són portats per pares i mares que els deixen i recullen als destins on hi ha una major oferta, que és als municipis més grans. Aquest fet se li suma que la xarxa de transport públic és escassa durant el dia, i pràcticament inexistent en gran part de la comarca en horari nocturn. Així, la poca freqüència d'autobusos nocturns implica que la persona que precisi

agafar-los ha de tenir coneixement dels horaris i planificar les seves sortides prèviament.

En l'únic moment en el que hi ha un major desplaçament de jovent als diferents municipis de la comarca independentment de la mida és quan se celebren les festa major d'algun d'aquests. Tot i així, tampoc ha quedat constància que en aquestes festivitats existeixi un reforçament de la xarxa de transport públic entre municipis en horaris nocturns.

6.2.6 Programació

La programació de les activitats culturals i d'oci és un altre dels aspectes a contemplar davant la possible existència de missatges sexistes que es poden donar a través d'elles, o per la infrarepresentació que hi poden tenir les dones o el col·lectiu LGTBI. Pel que fa al tipus de programació, alguns dels protocols establerts per les diferents festes majors de municipis, han contemplat aquest aspecte com quelcom rellevant, no obstant, no seria una tendència encara estesa al conjunt del territori.

Un exemple específic que ha generat polèmica al territori a aquest respecte seria la recent publicació del cartell de Carnestoltes 2018 per part d'una entitat de Terrassa (amb antecedents en el cartell d'altres anys), en el que es veu la figura d'una dona despullada sent tocada per diverses mans. El cas va ser denunciat per diversos col·lectius feministes i entitats, arribant així a la prohibició del cartell. Un exemple d'aquestes característiques denotaria la necessitat de fer un major esforç en la feina transversal que implica la construcció d'actes festius amb mirada feminista, per part de tot els agents involucrats en la seva organització. En el cas de les entitats que reben subvencions públiques aquest aspecte és rellevant donat que la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes regula la concessió dels ajuts a l'article 11 en base a criteris de redacció de les sol·licituds amb perspectiva de gènere i a la no tolerància d'actituds discriminatòries en el funcionament de les entitats. A part, també s'especifica en aquesta llei en l'article 10, com s'ha de procedir per a la contractació del sector públic amb la finalitat de promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en el mercat labora

Imatge prohibida del cartell de l'entitat d'aquest any i imatge del cartell de 2011

Seguint en l'àmbit de les festes majors dels municipis, es detecten també certes activitats programades que podrien considerar-se d'elevat risc d'agressions. Un exemple podria ser la cursa nocturna en roba interior que s'organitza l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans a altes hores de la matinada, o les festes de l'escuma que es realitzen a diversos municipis. Davant l'existència de casos específics d'agressió que s'han reportat en aquest tipus d'activitats, caldria fer un major esforç en contemplar mesures preventives, de detecció i d'atenció pels casos d'assetjament que hi poguessin haver.

Així doncs, es relata que l'impuls de protocols contra les agressions masclistes poden ser una eina a emprar, pel que fa a la programació, amb següents fins: en primer lloc, perquè ajuden a repensar els espais de festa quan es contempla la programació d'esdeveniments i perquè poden donar pautes d'actuació quan els missatges que es transmeten des d'un escenari o activitat resulten poc apropiats o agressius. En segon lloc, per aquelles activitats que es considerin de major risc, els protocols poden activar mesures precises en matèria de prevenció, detecció i atenció. D'aquesta manera s'incideix amb una major sensibilització en aquests espais.

Com a punt final, en el treball de camp s'ha concretat que el marge de maniobra davant la programació és una qüestió fàcilment abordable a centres cívics municipals donat que la complexitat de la gestió dels esdeveniments és menor que en la gestió d'una festa major.

6.2.7 Ordenances específiques

Més enllà de les mesures establertes als protocols d'actuació a les activitats festives dels municipis, no es tenen constància d'ordenances municipals específiques que abordin l'assetjament a l'espai públic. En alguns municipis com Barberà del Vallès s'inclouen, dins de l'ordenança de Convivència i Civisme (2014,) paràgrafs com els següent: *La prohibició a l'espai públic de tota conducta de menyspreu a la dignitat de les persones, així com qualsevol comportament discriminatori, sigui de contingut xenòfob, racista, sexista, homòfob, o de qualsevol altra condició o circumstància personal o social, de fet, per escrit o de paraula* (art. 64. 2. a). No obstant, no es concreta cap regulació específica pels casos d'assetjament sexual. En aquesta línia hi ha pocs referents que hagin inclòs mesures d'aquest tipus al territori català, tot i així, és una de les tendències a les que s'està apuntant, com a complement a altres mesures.

6.2.8 Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Protocols de violències masclistes per festes majors de municipis	<ul style="list-style-type: none"> - Diversos municipis han engegat protocols per l'abordatge de les violències masclistes, tot i que de manera desigual al territori. - La elaboració d'un protocol marc a nivell comarcal es considera una iniciativa positiva per l'impuls i reforçament d'aquest tipus 	<ul style="list-style-type: none"> - La manca de recursos econòmics és un dels motius que ha pogut dificultar l'aplicació de protocols a diversos municipis. - La manca de referents en l'aplicació de protocols és un altre dels motius als quals s'al·lega pel fet de no haver engegat cap iniciativa

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
	d'iniciatives per als municipis que componen el Vallès Occidental.	d'aquest tipus.
Sensibilització	<ul style="list-style-type: none"> - Existeix una gran diversitat de campanyes en els diferents municipis que componen la comarca, on les estratègies de sensibilització i visibilització han variat. - Es considera que la publicació de casos de violència que es donen en contextos festius és un element més que suma a la sensibilització de la població. - Existeixen un gran nombre d'iniciatives tant a nivell municipal com comarcal que apunten a la sensibilització en períodes concrets de temps, com són les diades associades a la dona i LGTBI+. 	<ul style="list-style-type: none"> - La sensibilització es preveu com un dels camps on cal fer un major esforç en l'abordatge de les violències masclistes. - Existeixen diversos municipis en els que no consta que s'hagi fet cap campanya, normalment coincidint amb els municipis amb menys habitants. - La sensibilització als centres educatius es materialitza en forma de xerrades i tallers els quals es consideren positius, però cal aprofundir-hi més en les causes i fonamentacions de la violència masclista, així com que aquestes activitats han de ser constants en el temps (no només una activitat puntual) per tal d'abordar la complexitat del fenomen. - No es detecten iniciatives de sensibilització per l'abordatge de les violències masclistes en l'entorn d'oci nocturn de gestió privada
Formacions	<ul style="list-style-type: none"> - Des dels departaments d'igualtat, feminismes i LGTBI dels diferents municipis es realitzen formacions sobre les violències masclistes i totes les seves conseqüències. Per part d'aquests departaments es disposen de coneixements al respecte i cal aprofitar-los per a extrapolar-los a les altres persones que intervenen en l'organització d'esdeveniments. 	<ul style="list-style-type: none"> - Es detecta una necessitat de reforçar les competències del personal de l'administració en matèria de violència masclista des d'una perspectiva global i no tan sols centrada en les violències que es produeixen l'àmbit de la parella o d'ex-parella. Sobretot des d'aquells departaments que intervenen directament en els espais d'oci i organització d'esdeveniments.
Urbanisme	<ul style="list-style-type: none"> - Diversos municipis han engegat la iniciativa de fer un mapatge de zones insegures en el seu territori. 	<ul style="list-style-type: none"> - Es detecta una necessitat de conèixer quines són les dinàmiques d'oci i la cultura de festa per part de la població jove a nivell municipal.

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Espais i mobilitat	<ul style="list-style-type: none"> - Els desplaçaments entre municipis seria quelcom normalitzat de fer amb transport privat, i en cas que sigui amb transport públic, es faria de manera planificada pels horaris que s'ofereixen. 	<ul style="list-style-type: none"> - La realitat del territori és molt heterogènia i els patrons d'urbanisme molt diferents, per això queda fora de l'abast d'aquest estudi l'anàlisi de la mobilitat detallada dins de cada municipi. No obstant és un element a tenir en compte de cara a fer una detecció de zones d'intervenció prioritària a la comarca. - Manca major freqüència de pas (sobretot en horari nocturn) i enllaços entre el transport públic pels municipis de la comarca. - Caldria revisar les condicions d'algunes parades de transport públics, per a fer-les més segures.
Programació	<ul style="list-style-type: none"> - Alguns dels protocols ja existents destaquen la importància de la programació per a realitzar esdeveniments no sexistes. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pel que fa a la programació d'esdeveniments públics es considera oportú parar atenció a si aquests es fan amb perspectiva feminista per tal de no legitimar les actituds sexistes, promoure una cultura des del respecte i donar visibilitat al col·lectiu de dones i LGTBI en el camp de les arts escèniques. - Assumint que vivim en una societat on l'assetjament sexual està a la ordre del dia, cal parar especial atenció a aquelles activitats d'interès on hi pugui aparèixer un major risc d'agressions, tals com les esmentades en l'apartat corresponent.
Ordenances específiques	<ul style="list-style-type: none"> - Hi ha alguna ordenança a nivell municipal que tracta sobre el tema de l'assetjament, tot i que no especifica l'assetjament sexual per violències masclistes. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tenir en compte mesures contra l'assetjament dins de les ordenances de civisme i convivència resulta quelcom a explorar en l'àmbit municipal.

6.3 Àmbit detecció

6.3.1 Logística dels protocols a espais d'oci: agents de detecció i espais de seguretat

En l'intercanvi d'experiències en **protocols de violència masclista a festes majors**, alguns municipis han narrat la seva experiència en la implementació d'aquests mitjançant la figura d'**agents itinerants**. En el cas de Sabadell, es va exemplificar amb la contractació de quatre parelles preventives que caminaven per les zones d'incidència de la festa major per tal de sensibilitzar a la població sobre el tema i detectar possibles situacions que poguessin donar-se, de manera que es pogués actuar de la forma prèviament establerta. Així, aquest era un equip de professionals formats que en tot cas sabien com s'hauria d'intervenir si es produïa una situació d'agressió. La iniciativa es considera positiva de cara tant a la prevenció com a la detecció.

A d'altres municipis, aquestes figures han actuat com a **persones de suport** que de manera voluntària han exercit aquest rol d'agent itinerant. No obstant, es relata que el caràcter de voluntarietat sovint pot resultar complicat de gestionar amb l'exigència que requereix la funció. En aquesta línia, també s'ha posat en dubte la figura de la persona voluntària en relació als límits legals que tenen en la seva intervenció, i per tant, es manifesta la necessitat de saber com s'han dut a terme altres experiències.

A més dels agents itinerants, existeixen altres agents que jugarien un paper clau en la detecció d'agressions en els espais d'oci, tals com: personal de les barres, personal de les entitats i/o associacions implicades en l'esdeveniment, agents de seguretat privada o cossos policials. En alguns dels casos explorats, s'ha format a aquest perfil de persones per fer la detecció de casos, sobretot posant èmfasi en les entitats organitzadores de les festes majors.

En cas de detectar una situació d'agressió, una de les mesures previstes és la de l'acompanyament a la persona agredida a **un espai de seguretat**. En 3 dels protocols als quals s'ha pogut tenir accés (Rubí, Barberà del Vallès i Palau-solità i Plegamans) es contemplava aquesta mesura. Només Rubí recollia quin seria aquest espai concret i en quin horari s'hi podria adreçar. És important mencionar en el protocol les característiques que ha de complir aquest espai perquè la població en tingui coneixement.

6.3.2 Coordinació

La coordinació en els protocols de violències masclistes a **espais festius** es contempla com a element clau per poder gestionar efectivament els circuits planificats. En aquest àmbit hi juga un gran paper la formació i la informació donada a les parts involucrades. En aquest sentit, es relata haver fet una bona tasca informativa, posant en coneixement als diferents agents de les festes quin havia de ser el seu rol, com per exemple, en el cas del personal de les barres. Un altre exemple de bona pràctica ha estat en l'execució del protocol de Rubí durant la festa major del 2017, el qual va reportar tres agressions. Una d'aquestes agressions va ser derivada des dels cossos de seguretat públics al punt d'informació i suport 'Per unes festes lliures de violències masclistes' amb la finalitat de què es fes acompanyament a la persona agredida i es

registrés la situació ocorreguda. A banda de les festes majors, no es té constància de cap altre circuit de detecció i atenció a les agressions en espais d'oci que puguin reportar-se.

6.3.3 Formació

Tal i com s'ha posat de manifest a l'anterior apartat, el coneixement dels diferents circuits d'actuació en la detecció d'agressions resulta de gran importància, no obstant, aquesta detecció no és possible si no s'obtenen uns coneixements previs que entrenin la nostra mirada en el camp de les agressions masculines. En aquest sentit, diverses de les iniciatives engegades han contemplat formacions al personal involucrat en l'organització de les festes, com és el cas de Palau-solità i Plegamans, on es van fer quatre sessions de formació a les entitats del municipi amb la col·laboració d'una entitat externa. Tot i així, es destaca el fet que s'hagi d'oferir formació a altres agents claus com poden ser els cossos policials, el personal sanitari o el personal de la seguretat privada. També a altres figures que intervenen en altres espais d'oci, com per exemple a educadors/es de carrer o personal de locals privats.

6.3.4 Registre de situacions detectades

En aquest camp, s'han engegat diversos registres d'agressions en els protocols que s'han posat en marxa a través de **formularis estandaritzats i prèviament consensuats**. Aquest fet ha permès fer una denúncia dels diferents casos detectats amb la finalitat de sensibilitzar a la població, i també poder conèixer quina és la realitat existent. Tot i així, es percep que no totes les agressions que es puguin haver produït als espais de festa han estat reportades, això és degut a diversos motius, com els següents: manca de sensibilitat, desconeixement dels recursos existents, por de les persones agredides, inexistència d'un espai per fer-ho, o el simple fet de no contemplar la situació patida com un acte denunciabile. A més, el fet de parlar d'un tema silenciats socialment sovint no encoratja a les víctimes d'aquestes agressions a denunciar ni prendre les mesures adequades. A aquest fet se li afegix que, a nivell legal, no existeixen mecanismes de denúncia per cert tipus d'agressions. Tot i així, en les sessions de treball realitzades per aquest informe s'ha manifestat la utilitat d'obtenir registres fiables de les agressions que es produeixen, tant pel que fa a la conscienciació de la problemàtica, com per la detecció de situacions.

En aquest sentit, també s'ha manifestat la inexistència de mecanismes de detecció de violències masculines a espais d'oci a altres tipus de serveis d'ús comú com poden ser els serveis d'atenció mèdica. En aquests espais d'atenció la mirada està centrada en situacions de violència de gènere de l'àmbit de parella o ex-parella. Tot i així, es relata que no es pregunta a totes les usuàries sobre aquest camp. En aquesta línia, l'ASSIR de Terrassa, està implementant un protocol en l'actualitat que obliga als i les professionals de la sanitat a preguntar a les persones usuàries si han patit o pateixen algun tipus de violència masculina.

6.3.5 Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Logística dels protocols als espais d'oci	<ul style="list-style-type: none"> - Es constaten diferents estratègies per la detecció pel que fa als diferents agents que la realitzen. Algunes es basen en la externalització contractada dels servei i d'altres posen el pes en el voluntariat que s'ofereixi per l'ocasió. També es compta amb altres actors que participen de l'organització, coresponsabilitzant-los i sensibilitzant-los en el camp de la detecció. - La figura dels agents preventius o parelles itinerants, es veu com a una mesura molt recomanable per la detecció de situacions d'assetjament, i sobretot de cara a la sensibilització de les persones que gaudeixen de la festa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Existeix, en alguns casos, certa indefinició dels rols que han de jugar els diferents agents que estan involucrats en a detecció, sobretot pel que fa a la figura de les persones voluntàries que realitzen tasques d'agents itinerants. - La creació d'un espai de seguretat per situacions d'agressió és un element comú als diferents protocols. No obstant s'entreveu poca definició sobre les característiques que aquest ha de complir.
Coordinació	<ul style="list-style-type: none"> - La coordinació entre els diferents actors que formen part de l'organització dels espais festius resulta un element clau. 	<ul style="list-style-type: none"> - Cal vetllar per a què aquesta coordinació sigui sempre present.
Formació	<ul style="list-style-type: none"> - Impartir formacions a les persones que organitzen activitats d'oci resulta un punt rellevant per la detecció de situacions d'agressió. 	<ul style="list-style-type: none"> - La formació ha d'estar contemplada pels agents claus en l'organització de les festes majors, però també resultaria idoni formar a altres persones que treballen als espais d'oci durant tot l'any.
Registre de les situacions detectades	<ul style="list-style-type: none"> - Es considera que el registre sistematitzat de les agressions detectades és una eina útil tant pel camp de la prevenció com per la detecció i l'atenció. 	<ul style="list-style-type: none"> - Es detecta una mancança d'espais on es puguin reportar i registrar els diferents episodis de violència. - Hi ha una mancança de mecanismes legals que permetin fer denúncies específiques en certs casos d'agressió. - Calen mecanismes de detecció específics per alguns serveis públics, com són els serveis sanitaris.

6.4 Àmbit d'atenció

6.4.1 Circuit d'atenció en situacions d'agressió

Els serveis existents en l'atenció i la recuperació de situacions de violència masclista que consten per aquest anàlisi són aquelles que figuren com a **serveis públics**. Al mateix temps, el circuit d'atenció a les violències masclistes és el que s'estipula al Protocol comarcal per l'Abordatge de la Violència Masclista. En aquest camp, l'atenció ve donada principalment per l'Equip Bàsic d'Atenció Social Primària (EBASP), el SIAD, els cossos de seguretat i serveis sanitaris. En el primer i segon cas l'atenció se centra en l'estipulació del grau d'urgència que suposa la situació, estant enfocada a la violència en l'àmbit de la parella i ex-parella. Aquest és un fet que s'explicita en l'atenció des de l'EBASP. Això no vol dir que no s'atenguin situacions d'un altre tipus, sinó que el circuit no està traçat. Respecte l'actuació d'altres serveis com els cossos de seguretat, aquests juguen un paper clau en la denúncia de casos i la derivació cap a altres serveis, així com els serveis sanitaris en l'atenció mèdica i també en la derivació. D'aquesta manera, dins del protocol, no hi haurien pautes específiques en l'atenció de casos que parteixen de l'àmbit comunitari (com són els espais d'oci) i que facin relació a l'assetjament o l'agressió sexual.

D'altra banda, donada la diversitat de mides dels municipis que componen el Vallès Occidental, no totes les poblacions disposen d'aquest tipus de recursos, i sovint, els municipis amb menor número d'habitants han de recórrer a convenis de col·laboració amb els municipis més grans per tal de disposar d'aquests serveis. Aquest seria el cas del conveni de col·laboració entre el Consell Comarcal del Vallès Occidental, i els Ajuntaments de Sabadell i Terrassa, per tal de què els seus respectius Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) puguin atendre en els seus serveis a les dones víctimes de violència masclista dels municipis de l'ABSS del Consell comarcal. En aquest punt, cal remarcar que la mobilitat entre municipis resulta un element clau, tal i com s'analitza en el II Pla de Polítiques de Gènere del Consell Comarcal, on es ressalta que les dificultats en la mobilitat, especialment en dones, pot resultar un impediment d'accés als recursos que es precisen⁴.

Pel que fa als dispositius desplegats en **els protocols per festes majors** s'han donat situacions en les que s'ha precisat d'atenció a la o les persones agredides. Aquest tipus d'atenció contempla l'acompanyament de la persona afectada a nivell emocional, legal en el cas que es vulgui interposar una denúncia o posar en coneixement als cossos de seguretat i sanitaris en el cas que es precisi. Per tant, els principals actors que intervenen en l'atenció d'aquests casos seria el personal que es troba en els punts d'informació i suport i/o parelles itinerants; els cossos de seguretat i els serveis sanitaris. En els registres de casos analitzats, en cap cas es va precisar de cap acompanyament més enllà de l'emocional.

Finalment, també es comenta que en matèria d'atenció i recuperació existeixen coordinacions entre **serveis socials, centres educatius i equipaments municipals**. Així, quan es dona una situació de violència, serveis socials atendria la demanda del/les professionals que hagin fet la petició. A aquest nivell, hi ha diverses opinions al respecte, i mentre que en alguns casos aquest circuit s'ha valorat com eficient, en d'altres s'ha valorat com insuficient o no adequat a la demanda precisada.

⁴ II Pla de Polítiques de Gènere 2016/2019. Àrea Bàsica de Serveis Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental.

6.4.2 Formacions

Per tal de fer l'atenció de persones que han patit una situació de violència masclista es requereix de certs coneixements previs, tant pel que fa a l'acompanyament emocional, com legal o sanitari. En aquest sentit, la formació és un element important per les professionals que treballen en aquest camp. Així, es disposa de personal qualificat en la matèria dins dels serveis públics específics, no obstant, cal parar també atenció a aquelles persones que intervenen en el desplegament de protocols a espais d'oci. Així, les sessions formatives que s'han dut a terme per la implementació de protocols contemplen aquest apartat, tenint en compte aspectes tals com: respecte de la voluntat de la persona agredida, possibilitat de denunciar, dret a atenció sanitària, recollida d'informació, etc. Exemple d'això poden ser els documents del protocol de Palau-solità i Plegamans, i de manera menys concreta respecte si en les formacions que s'han organitzat s'han tractat aquests temes, serien els documents de Sabadell i Rubí.

6.4.3 Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Circuit d'atenció en situacions d'agressió	<ul style="list-style-type: none">- Es disposen de circuits clars i concrets per l'atenció de situacions de violència masclista que són vigents en l'actualitat.	<ul style="list-style-type: none">- El circuit per l'atenció de situacions de violència masclista està enfocat a l'àmbit parella o ex-parella.- No existeix cap circuit concret per les situacions que es puguin donar en l'àmbit comunitari pel que fa a les situacions d'assetjament i agressió sexual, més enllà de l'atenció que es fa des dels protocols desplegats per les festes majors.
Formacions	<ul style="list-style-type: none">- Les formacions en l'atenció de les situacions de violències masclistes són un element fonamental per la gestió del cas.- Als protocols específics per festes majors consultats s'aborda aquest tema, explicitant-ho als documents en els que s'ha redactat el procediment d'actuació.	<ul style="list-style-type: none">- Cal mencionar i unificar els continguts que s'haurien de tractar en les formacions sobre l'atenció de persones que han patit algun tipus d'agressió masclista.

6.5 Àmbit de recuperació

6.5.1 Serveis de recuperació

Pel que fa a la recuperació en el camp de les violències masclistes, els principals recursos que es disposa dins del **servei públic** són aquells que fan referència als Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) corresponent dels tres partits judicials que s'emmarquen dins del Protocol comarcal: Terrassa, Sabadell i Rubí; o bé els serveis sòcio-jurídics i d'atenció psicològica que se'n deriven de l'EBASP.

Més enllà d'aquests recursos, s'ha manifestat poc coneixement d'**entitats** al territori que treballin en la recuperació de persones que hagin viscut situacions de violència masclista a l'àmbit comunitari. Tot i que es relata que des dels serveis públics no es poden fer derivacions com a tal a entitats privades per qüestions de transparència i greuge comparatiu, si que es consideraria d'utilitat de tenir un llistat d'entitats que abordin les violències masclistes en aquest camp i que estigui a disposició de la ciutadania del Vallès Occidental. Aquest fet es contempla des del Protocol comarcal, i és per això que també s'inclourà dins del mapa de recursos que està previst finalitzar al 2018, on es considera afegir aquells recursos que treballen explícitament les violències masclistes a espais d'oci.

6.5.2 Taula resum

	Aspectes positius	Aspectes a millorar
Serveis de recuperació	- Els serveis de recuperació principals per casos de violències masclistes són aquells que consten dins del Protocol comarcal i que són d'ús públic.	- Es veu necessari ampliar el llistat de recursos tenint en compte les iniciatives privades i les entitats que treballen en aquest camp, explicitant aquelles que paren atenció a situacions de violència a espais d'oci.

7. Actuacions

Durant el procés de treball conjunt amb el Grup Motor per l'elaboració de la diagnosi han sorgit diferents iniciatives que es podrien prendre en consideració de cara a l'abordatge de les violències masclistes als espais d'oci. En aquest apartat es divideixen les actuacions proposades en tres apartats: protocols de festes populars pels municipis de la comarca del Vallès Occidental; ús dels espais públics; i oci de gestió privada. En el primer es recullen les diferents iniciatives que estan implicades en l'aplicació d'un protocol model per les festes populars dels municipis, un dels objectius principals del document. És per això que aquest apartat es desenvolupa en profunditat. Els apartats anomenats 'Ús dels espais públics' i 'Oci de gestió privada', fan al·lusió a un seguit d'indicacions i recomanacions que poden ser d'utilitat en l'abordatge de les violències masclistes tant a nivell municipal com comarcal.

Per tal d'identificar els diferents àmbits que aborden les iniciatives proposades en els apartats que venen a continuació, s'utilitzaran els següents logotips:

Prevenió

Detecció

Atenció

Recuperació

7.1 Protocol per a festes populars dels municipis de la comarca del Vallès Occidental

Aquest apartat representa el model de protocol per l'abordatge de les violències masclistes a festes populars de municipis pel qual s'aposta des del Consell Comarcal, i que té per objectiu que arribi a les diferents àrees involucrades en la construcció de festes dels municipis del territori. Així, en forma de fitxes s'expliciten els diferents aspectes que s'han de treballar per la seva correcta aplicació.

FITXA 1. Creació de grup de treball per l'aplicació del protocol.

Descripció

Creació d'una comissió específica que es responsabilitzi del funcionament i seguiment del protocol pels actes concrets. Aquest s'haurà de generar amb un mínim de sis mesos d'antelació a l'acte a realitzar i haurà de comptar amb la representació dels diversos agents organitzadors/es de l'esdeveniment.

Objectius

- Vetllar per la correcta implementació dels diferents aspectes que es tenen en compte en l'aplicació del protocol.
- Avaluar els resultats de la implementació i fer propostes de millora del document.

Actuacions implicades

1. Anàlisi de quins són els col·lectius implicats en la creació dels esdeveniments.
2. Seguiment de la gestió, organització i programació de l'esdeveniment.
3. Convidar a participar a representants del col·lectiu feminista en el grup de treball.

Indicadors

- Nombre de col·lectius representats.
- Nombre de persones que representen el grup de treball.
- Nombre de reunions i sessions de treball del grup.

Implementació

- Municipal amb agents del esdeveniment (amb suport tècnic del Consell Comarcal per als municipis de l'ABSS).

FITXA 2. Realització d'una campanya que emmarqui el protocol

Descripció

Per tal de dotar de contingut i justificar la implementació del protocol s'haurà de crear una campanya dirigida a la ciutadania amb l'objectiu principal de sensibilitzar-la i donar a conèixer les diferents mesures desplegadas durant l'esdeveniment.

Objectius

- Visibilitzar la realitat de les violències masclistes als espais d'oci.
- Sensibilitzar a la població sobre les violències masclistes i actuar en contra d'elles.
- Donar a conèixer el protocol implementat i els serveis a disposició per tal de combatre possibles casos d'agressions.

Actuacions implicades

1. Definir la població diana a la qual va dirigida la campanya.
2. Pensar el missatge que es vol transmetre. Aquest haurà d'intentar reunir cinc condicions:
 - clar i formulat de manera positiva;
 - aplicable a qualsevol festivitat i no només a festes majors;
 - que permeti apoderar cap a les dones i col·lectiu LGTBI+;
 - que faci una crida a la corresponsabilitat de la societat vers la problemàtica a través de la sororitat;
 - i que doni visibilitat als diferents tipus d'agressions, sobretot aquelles més normalitzades socialment.
3. Idear la imatge de la campanya. Aquesta buscarà representar la diversitat de gèneres i els diferents perfils de dones, allunyant-se d'imatges estereotipades i amb una mirada interseccional.
4. Pensar quins són els recursos materials que es distribuïran per reforçar la campanya, tals com: cartells, xapes, tríptics, etc.
5. Elaborar una estratègia de difusió de la campanya per tal de fer-la arribar a la ciutadania. Alguns dels canals que es poden tenir en compte són:
 - Al programa de la festivitat que se celebri.
 - A centres educatius del municipi.
 - A xarxes socials.
 - Incloent la campanya al pregó de la festivitat.
 - Generant un manifest.
 - Elaborant materials audiovisuals.
 - Creant falques informatives.
 - Fent ús de la ràdio del municipi.
6. Establir quines activitats poden acompanyar la campanya, tals com l'existència de tallers oberts d'autodefensa feminista, sobre el consentiment, sobre sexualitats o sobre noves masculinitats.
7. Definir la temporalitat de la campanya, és a dir, quan comença i quan acaba.

Indicadors

- Nombre de materials repartits a la població.
- Persones implicades en l'elaboració del missatge.
- Percepció de la campanya en la ciutadania.
- Impacte de la campanya en la ciutadania.
- Espais on s'ha donat visibilitat a la campanya.

Implementació

- Municipal o comarcal.

FITXA 3. Formació específica a agents clau.

Descripció

Realització de formacions específiques sobre violències masclistes als agents que tenen un rol clau en la gestió d'espais de l'espai de festa. En aquest sentit, caldrà abordar la temàtica de manera integral i des dels àmbits de la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació. Alguns actors que s'haurien de prendre en consideració per a participar en aquestes formacions són:

- Tècnics/es de l'administració pública posant èmfasi en l'àmbit de joventut i cultura.
- Cossos de seguretat públics i privats.
- Empresariat d'espais d'oci de gestió privada.
- Entitats participants en la organització de la festivitat.

Objectius

- Sensibilitzar a les parts implicades en l'organització de la festivitat sobre l'existència de les violències masclistes i les seves repercussions.
- Donar a conèixer el present protocol per tal d'aclarir els rols i circuits existents en l'operatiu.

Actuacions implicades

1. Definir el contingut de les formacions. Es considera pertinent que a les formacions es tractin els següents temes:
 - Definició de les violències masclistes i el perquè de la necessitat d'un protocol.
 - Aspectes psicològics i sociològics de les violències masclistes.
 - Aspectes jurídics que emparen els protocols i com apliquen als espais festius.
 - La gestió de situacions d'agressió i de conflicte.
 - De quina manera s'aplica el protocol elaborat a la realitat del municipi.
2. Establir a quines persones anirà dirigida la formació o formacions tenint en compte qui són les persones que formen part de l'organització de l'esdeveniment, com per exemple:
 - Personal tècnic i polític de l'Ajuntament, posant especial èmfasi als departaments de cultura, festes populars i joventut.
 - Cossos de seguretat públics i privats.
 - Serveis sanitaris.
 - Regidors i regidores d'escenaris en espectacles.
 - Serveis específics de dones com els SIAD.
 - Personal que col·labora amb la festivitat/esdeveniment, tant d'entitats com de comerços i establiments privats, (per exemple, en la gestió de les barres de beguda i menjar).
 - Associacions de veïns i veïnes.
3. Dissenyar les formacions en quan a la temporalitat, durada com en el nombre de sessions que inclourà.
4. Definir qui portarà a terme les formacions. Poden ser persones del mateix ens local que tinguin coneixements contrastats sobre violència masclista, com aquelles entitats especialitzades en violència masclista que es considerin.

Indicadors

- Nombre de sessions de formació realitzades.
- Total d'hores de formació.
- Nombre de persones que han participat (segregat per sexes)
- Col·lectius que han participat de les formacions.
- Valoració de la formació mitjançant qüestionari.

Implementació

- Municipal o comarcal.

FITXA 4. Vetllar per la organització d'una programació lliure de violències masclistes.

Descripció

Fer un seguiment del tipus de programació que es planifica per la festivitat, tant pel que fa a les activitats organitzades des de l'administració com des de les entitats.

Objectius

- Obtenir una oferta cultural, i la imatge que hi vagi associada, generada amb una perspectiva feminista i interseccional.
- Elaborar una programació en harmonia amb l'existència del protocol per l'abordatge de les violències masclistes que es defineixi.

Actuacions implicades

1. Tenir en compte les contractacions d'artistes i personal extern pel desenvolupament del programa de festa per tal de garantir la diversitat de gèneres (incloent col·lectiu LGTBIQ+) sota una mirada interseccional. En aquest sentit, es tindrà en compte el nombre d'agrupacions masculines, femenines i mixtes que es contracten. Aquest punt resulta d'especial rellevància pel correcte compliment de la Llei 17/2015 de 21 de juliol, d'Igualtat efectiva de Dones i Homes, en especial, els articles 1 i 11.
2. Analitzar la imatge i els missatges que es transmeten des de les agrupacions artístiques contractades, per tal que no es reproduïxin missatges masclistes i es faci ús d'un llenguatge inclusiu.
3. Tenir en compte que la imatge associada a la programació d'esdeveniments sigui: respectuosa amb les dones i els col·lectius LGTBIQ+, inclusiva i interseccional.
4. Establir negociacions amb les diferents entitats i comissions de festes que planifiquen els programes dels esdeveniments per tal que compleixin amb les mesures de programació que s'estableixen des del protocol.
5. Definir quines activitats poden arribar a ser considerades d'alt risc d'agressió dins de la programació per tal de qüestionar la seva viabilitat, o bé per tal d'implementar mesures específiques preventives. Per això caldrà, primerament, avaluar, definir i consensuar quines activitats poden entrar dins d'aquesta categoria. Alguns exemples d'activitats de risc poden ser: curses en roba interior, festes de l'espuma, etc.

Indicadors

- Proporció d'artistes femenines vers masculins respecte el total d'artistes programats.
- Imatge inclusiva dels cartells de la programació.
- Nombre d'activitats considerades de risc que s'hagin programat.
- Proporció d'artistes feministes contractats/des vers el total.
- Nombre de personal tècnic femení contractat vers el total.
- Nombre d'artistes racialitzades vers el total.
- Nombre d'entitats que han desenvolupat programacions sota una mirada feminista vers el total.

Implementació

- Municipal, amb suport tècnic del Consell Comarcal per als municipis de l'ABSS.

Recursos d'utilitat per poder generar programacions lliures de masclismes:

- Llista de reproducció del Consell Comarcal del Bages: Prou lletres masclistes: <https://open.spotify.com/user/kujcml6lfzr5xogyoz6sffoer/playlist/3IOXPGzMd75P87gx8CCebw>
- Base de dades de Fusa Activa: <http://fusaactiva.blogspot.com.es/>
- Llista de reproducció creat per l'Institut Basc de la Dona 'Beldur Barik': <https://open.spotify.com/user/beldurbarik/playlist/5nOPQl8ZNqz49sk4OynV6a>

FITXA 5. Estudi dels espais on s'organitza la festa amb perspectiva feminista

Descripció

De cara a configurar les festes populars des d'una perspectiva feminista caldrà tenir en compte els espais en els que aquestes es realitzen i la mobilitat de la població en els trajectes que faci.

Aquesta actuació implica el fet de tenir en compte el tipus d'espais on s'organitzen els esdeveniments per tal d'evitar situacions d'assetjament o agressió. Així, s'haurà de tenir en compte la ubicació dels mateixos, aspectes de mobilitat, punts foscos de la zona, distribució dels lavabos públics, etc.

Objectius

- Analitzar els tipus d'espais en els que es porten a terme les activitats per tal de minimitzar els riscos d'agressió que es pugin donar en aquests.
- Incrementar la percepció de seguretat en les dones en els espais on es porten a terme les activitats i en els diferents espais de pas d'una activitat a una altra.

Actuacions implicades

1. Anàlisi de la il·luminació dels diferents espais que entren en joc en els espais de festa, per tal de detectar punts foscos i insegurs. En aquest punt parar especial atenció a les zones on se situen els lavabos públics, a les parades de transport públic com el tren i el bus, i als pàrquings.
2. Senyalitzar correctament on s'ubiquen els diferents espais i serveis (transport o lavabos) en l'espai de festa per tal que tota persona pugui saber on es troba i cap a on es vol dirigir.
3. Incloure en la programació un mapa de la festa on s'expliciti la ubicació dels diferents serveis existents, tals com: serveis sanitaris i d'ambulàncies, lavabos, parades de transport públic i privat, comissaries, o punts d'informació i atenció a les violències masclistes en cas que n'hi hagin. També es poden marcar trajectes segurs entre diferents espais.
4. Considerar la opció d'implementar un servei extraordinari de transport públic per facilitar els desplaçaments entre espais i/o municipis, i per tal d'evitar llargs trajectes a peu.

Indicadors

- Creació d'un mapa de serveis.
- Nombre de punts foscos detectats.
- Mesures extraordinàries per facilitar la creació d'espais segurs.
- Línies de transport extraordinàries habilitades per la festivitat.
- Creació de senyals específiques pels diferents espais i serveis.

Implementació

- Municipal, amb suport tècnic del Consell Comarcal per als municipis de l'ABSS.

FITXA 6. Tipus d'intervenció i circuit

Descripció

En aquest punt s'ha de definir: quin serà el dispositiu específic que es desplegarà durant l'esdeveniment (punt d'informació i atenció, agents itinerants, agents de suport, etc.) tenint en compte els diferents agents que intervenen a la zona (com poden ser els cossos de seguretat o sanitaris); definició dels rols que juguen cada una de les figures; i quin és el circuit de coordinació i actuació pel correcte funcionament del protocol.

Objectius

- Establir un circuit per l'atenció de casos d'assetjament i/o agressió en el context de festa.
- Considerar l'aplicació de mesures extraordinàries per la detecció i atenció de violències masclistes (punts d'informació i atenció i parelles itinerants).
- Coordinar a les diferents parts implicades en la construcció d'esdeveniments populars davant de casos d'agressió.
- Definir els rols de les diferents parts implicades en la construcció de la festivitat dins del marc del protocol.

Actuacions implicades

1. Consideració de la contractació de personal professional pel desplegament del protocol com a parelles itinerants i/o personal pel punt d'informació i atenció a les violències masclistes.
2. Establiment d'un espai de seguretat per l'atenció de casos d'agressió.
3. Definició dels diferents rols que operen en el circuit d'atenció a les violències masclistes.
4. Establiment del circuit d'actuació pels diferents rols presents en el dispositiu.
5. Donar a conèixer en profunditat el funcionament del dispositiu a totes les persones que formen part de l'organització de la festivitat.
6. Donar a conèixer a la ciutadania l'existència del dispositiu i com adreçar-s'hi.

Indicadors

- Nombre de persones involucrades en el desplegament del dispositiu.
- Nombre de professionals (especialitzades en violència masclista) contractades per la detecció i atenció.
- Nombre de casos d'agressions reportats.
- Nombre d'intervencions policials per situacions d'agressió.
- Nombre de situacions ateses pels serveis sanitaris.
- Nombre d'acompanyaments realitzats per casos d'agressions.
- Valoració de la coordinació del dispositiu (caldrà reunió a posterior de l'esdeveniment per a valorar aquest indicador).

Implementació

- Municipal, amb suport tècnic del Consell Comarcal per als municipis de l'ABSS.

PROPOSTA DE DEFINICIÓ DE ROLS I PERFILS DE LES PERSONES INVOLUCRADES EN LA INTERVENCIÓ I CIRCUÏTS:

Entitats i persones individuals:

Les persones que formen part del teixit associatiu de la festa són corresponsables de les diferents situacions que es puguin produir als seus espais. En aquest sentit, hauran d'atendre a aquelles persones que hagin estat o estiguin sent agredides segons el circuit existent, més enllà d'informar a les persones interessades sobre l'existència del Protocol. Les seves funcions són:

- Donar informació sobre l'existència del protocol i explicar els serveis específics existents en cas d'agressió.
- Detectar situacions d'agressió i intervenir en base al circuit pactat en cas que es consideri necessari, sempre preservant la seguretat personal.
- Coordinació i derivació de casos atesos amb els/les professionals del punt d'informació i atenció a les violències masclistes o a les parelles itinerants.
- Acompanyament de persones que hagin patit una agressió a l'espai de seguretat, en cas d'existir.
- Activar cossos de seguretat i/o ambulància en els casos que ho precisin.

Parelles itinerants (personal professional)⁵:

En funció de les característiques de la festivitat es prendrà en consideració establir aquesta figura especialitzada en l'àmbit de les violències masclistes en aquells espais que es considerin més oportuns. Les seves funcions són:

- Informar i sensibilitzar a la població que gaudeix de l'espai de festa sobre les violències masclistes i sobre l'existència del protocol, així com dels serveis específics d'atenció existents.
- Detecció de situacions d'agressió i actuar segons el circuit indicat.
- Acompanyar a la persona agredida a l'espai de seguretat.
- Fer acompanyament emocional a la persona agredida en cas de no existir un punt d'informació i atenció a les violències masclistes.
- Derivar els casos que ho precisin a altres serveis com cossos de seguretat, serveis sanitaris o SIAD.
- Informar al personal tècnic de les situacions que s'hagin produït en el transcurs de la seva jornada.
- Registrar el nombre de casos atesos.
- Activar cossos de seguretat i/o ambulància en els casos que ho precisin.
- En cas que sigui necessari i en acord amb la persona agredida, acompanyar-la en el trasllat a l'hospital o a la comissaria per interposar una denúncia.

Personal del punt d'informació i atenció a les violències masclistes (personal professional):

En funció de les característiques de la festivitat es prendrà en consideració establir aquest punt amb personal especialitzat en violències masclistes en aquells espais que es creguin més oportuns. Les seves funcions són:

- Informar i sensibilitzar a la població que s'acosta al punt sobre les violències masclistes i sobre l'existència del protocol, així com dels serveis específics d'atenció existents.
- Fer acompanyament emocional a les persones agredides que puguin venir pels seu propi peu o derivades per altres figures.

⁵ Existeixen diverses entitats del territori català especialitzades en l'àmbit de les violències masclistes i que disposen de serveis de parelles itinerants i professionals pels punts d'informació per protocols a esdeveniments festius.

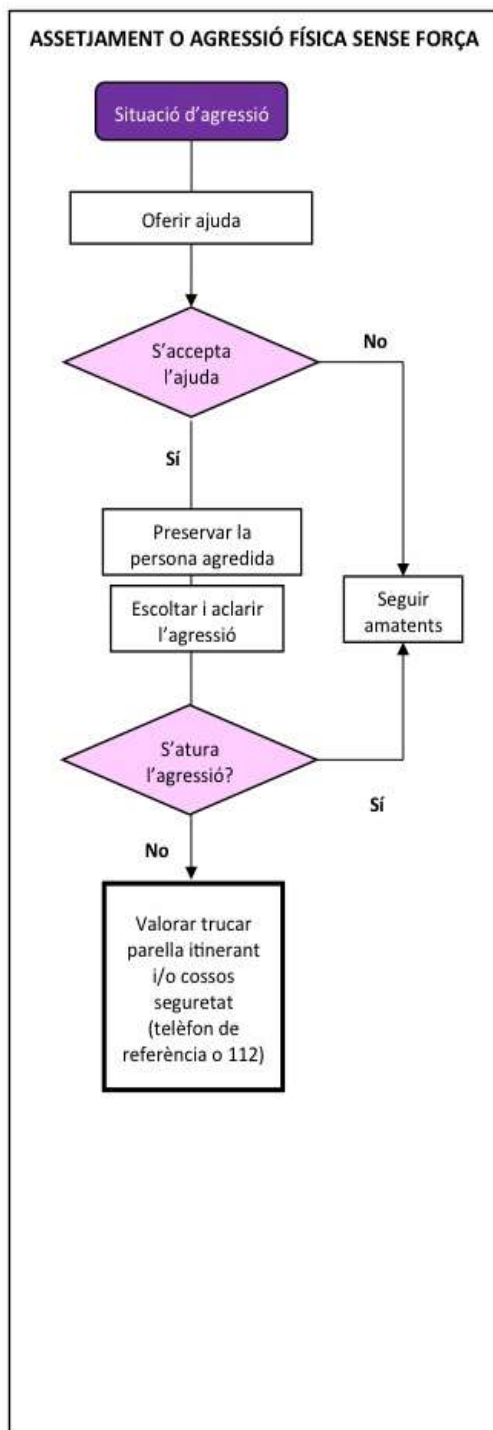
- Derivar els casos que ho precisin a altres serveis com cossos de seguretat, serveis sanitaris o SIAD.
- Informar al personal tècnic de les situacions que s'hagin produït en el transcurs de la seva jornada.
- Registrar el nombre de casos atesos i centralitzar la informació de situacions d'agressió ateses per entitats o parelles itinerants.
- Activar cossos de seguretat i/o ambulància en els casos que ho precisin.
- En cas que sigui necessari i en acord amb la persona agredida, acompanyar-la en el trasllat a l'hospital o a la comissaria per interposar una denúncia.

Altres agents que s'han de tenir en compte en els circuits:

- Serveis sanitaris i hospitals de referència (tenir en compte menors d'edat).
- Seguretat privada.
- Cossos de seguretat pública (Mossos d'Esquadra i Policia Local).
- Agents de salut.

MODELS DE CIRCUIT D'INTERVENCIÓ EN CASOS D'AGRESSIÓ:

Circuit 1. Persones de les entitats i col·lectius per assetjaments o agressions físiques sense força

1. Si veiem que s'està produint una agressió o ens informem que s'està produint, ens hem d'apropar a la persona agredida i demanar-li si necessita ajuda. És important no anar només una persona, el recomanable és anar dues persones.

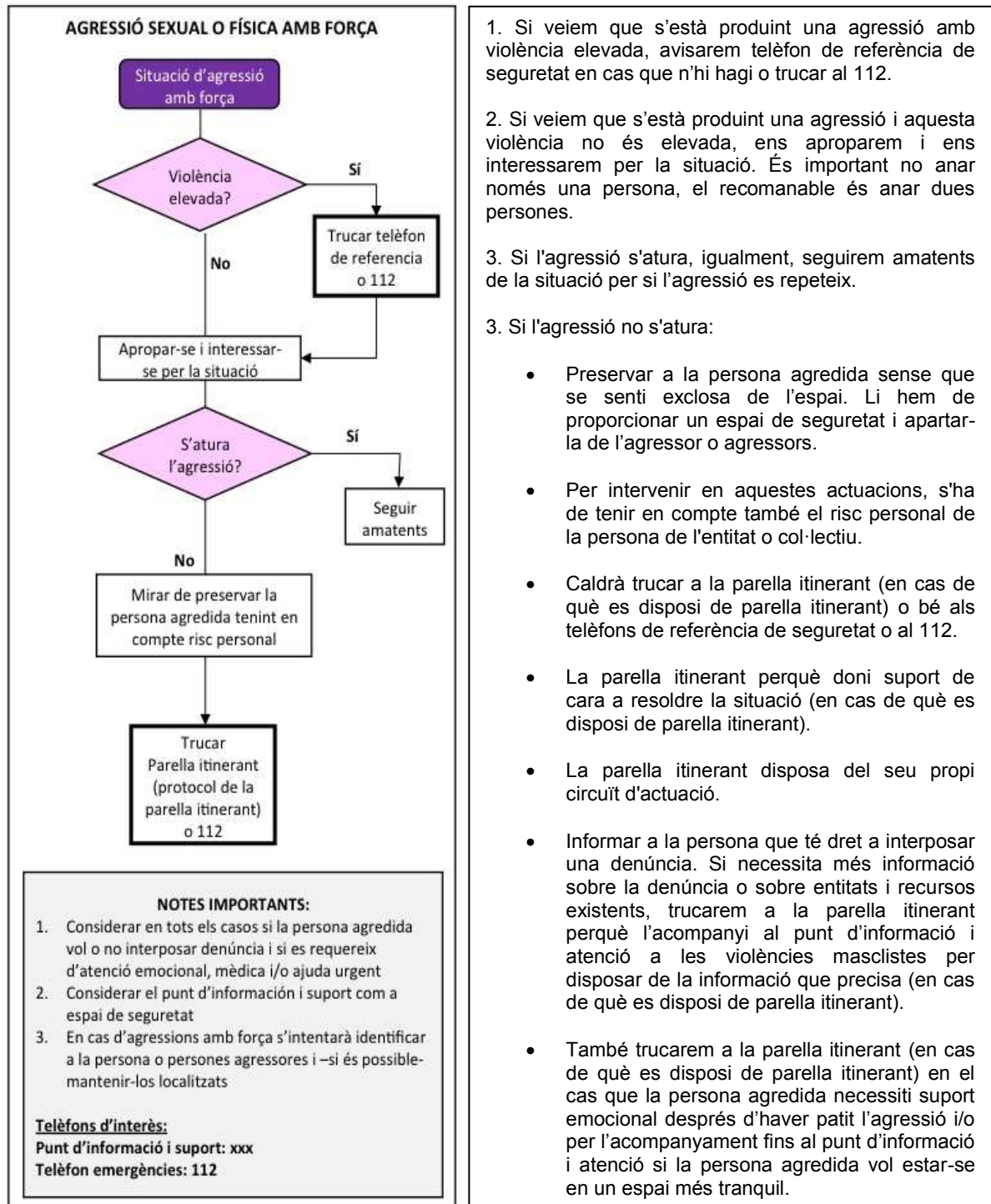
2. Si la persona diu que NO, no insistirem. És important respectar la seva decisió. Igualment, seguirem amatents de la situació per si l'agressió no s'atura i creiem adient tornar a demanar-li a la persona si necessita ajuda.

3. Si diu que si vol la nostra ajuda:

- Preservar a la persona agredida sense que se senti exclosa de l'espai. Li hem de proporcionar un espai de seguretat i apartar-la de l'agressor o agressors.
- Les persones de l'entitat o col·lectiu que s'han apropiat, han d'escoltar i aclarir l'agressió, esbrinar que ha passat.
- Si la persona no atura l'agressió, valorar si s'avis a la parella itinerant perquè doni suport de cara a resoldre la situació (en cas de què es disposi de parella itinerant).
- Si la persona continua sense aturar els seu comportament caldrà requerir la intervenció dels cossos policials, trucant al telèfon de referència de seguretat en cas que n'hi hagi o trucar al 112.
- Informar a la persona que té dret a interposar una denúncia. Si necessita més informació sobre la denúncia o sobre entitats i recursos existents, trucarem a la parella itinerant perquè l'acompanyi al punt d'informació i atenció a les violències masculines per disposar de la informació que precisa (en cas de què es disposi de parella itinerant).
- També trucarem a la parella itinerant (en cas de què es disposi de parella itinerant) en el cas que la persona agredida necessiti suport emocional després d'haver patit l'agressió i/o per l'acompanyament fins al punt d'informació i atenció si la persona agredida vol estar-se en un espai més tranquil.

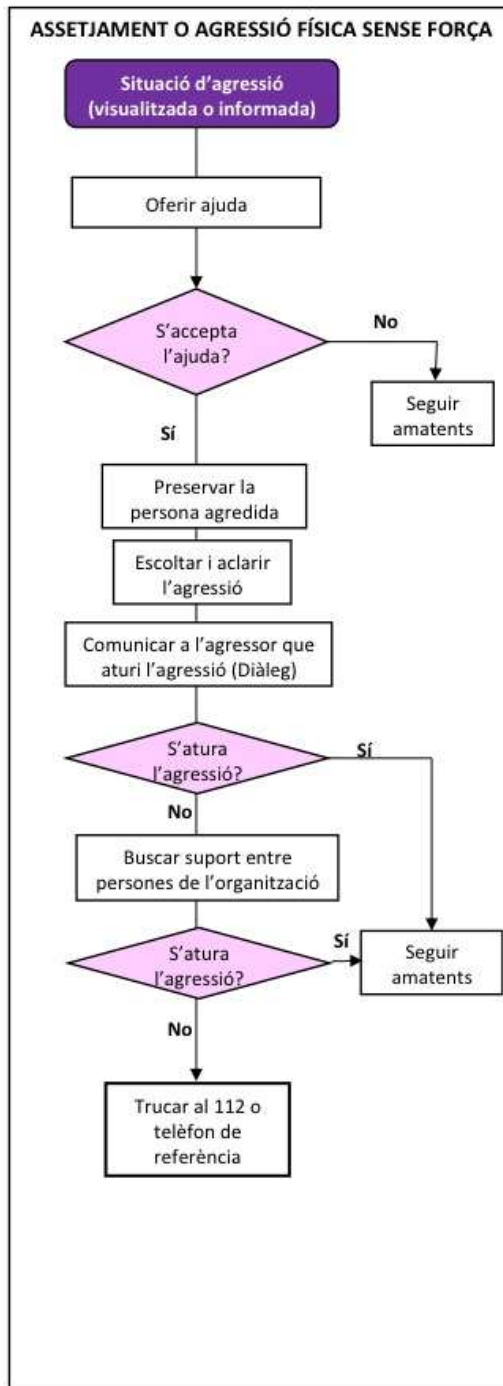
En totes les situacions que s'acabi avisant als cossos de seguretat seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestit, alçada, alguna característica singular, etc.)

Circuit 2. Persones de les entitats i col·lectius per agressió sexual o física amb força

En totes les situacions que s'acabi avisant als cossos de seguretat seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestit, alçada, alguna característica singular, etc.)

Circuit 3. Parella itinerant per assetjaments o agressions físiques sense força

1. Si valorem que la situació d'entrada no és d'una violència elevada, ens apropem a la persona agredida i li demanem si necessita ajuda.

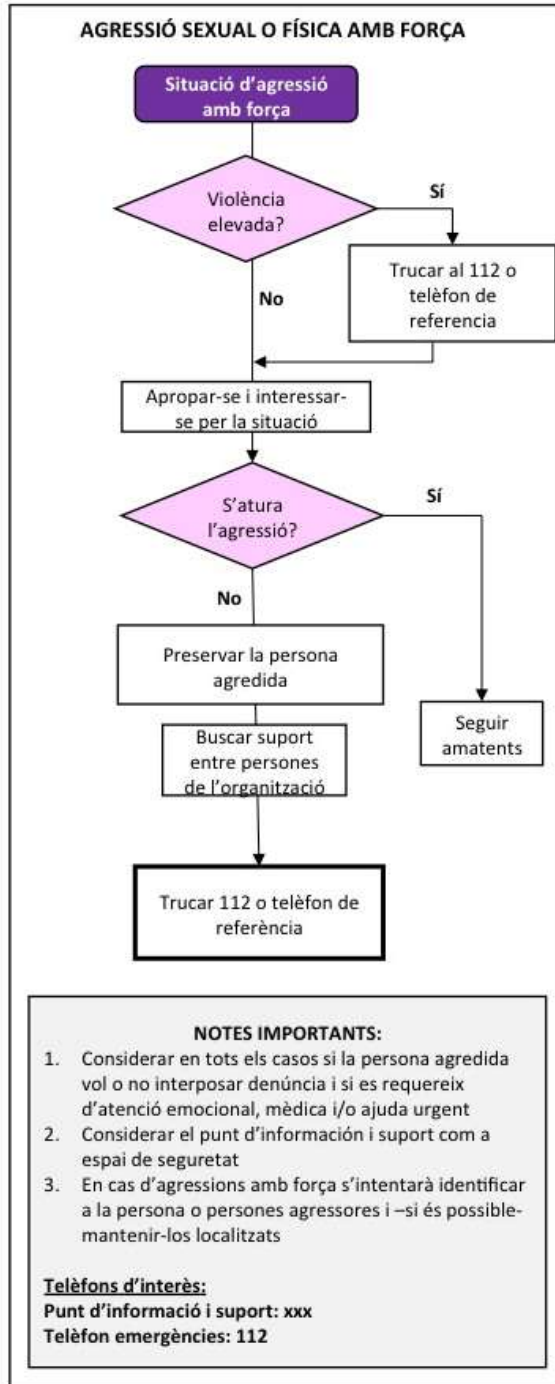
2. Si la persona no accepta l'ajuda, seguirem amatents.

3. Si la persona accepta l'ajuda:

- És molt important aturar l'agressió i preservar a la persona agredida. Li hem de proporcionar un espai de seguretat i apartar-la de l'agressor, però sense que se senti exclosa de l'espai.
- Caldrà escoltar a la persona agredida i aclarir els fets succeïts.
- Comunicar a la persona agressora que ha d'aturar el seu comportament.
- Si l'agressió s'atura, caldrà seguir amatents.
- Si l'agressió no s'atura, caldrà cercar suport amb altres persones de l'organització, i en cas de què aquesta no s'aturi, trucar als telèfons de referència en seguretat o al 112.
- Si la persona agredida vol, l'acompanyarem a l'estand en el cas que necessiti suport emocional després d'haver patit l'agressió i/o estar-se en un espai més tranquil.
- Preguntar si es vol desplaçar al punt d'informació i atenció (espai de seguretat) o esperar l'ajuda on està.
- No deixar a la persona mai sola.
- Informar també a la persona que té dret a interposar una denúncia i a rebre atenció socio sanitària. Si necessita més informació sobre això o sobre entitats i recursos existents l'acompanyarem fins al punt d'informació i atenció (en cas de disposar-ne) perquè la informin i puguin atendre-la.

En totes les situacions que s'acabi avisant als cossos de seguretat seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestit, alçada, alguna característica singular, etc.)

Circuit 4. Parella itinerant per agressions sexuals o físiques amb força

1. Si la situació és d'una violència elevada, trucarem directament als telèfons de referència en seguretat, en cas de disposar-ne o al 112. Igualment, es prestarà ajuda a la persona agredida.

2. Si la situació no és d'una violència elevada, ens aproparem a la persona i ens interessarem per la situació, per tal d'esclarir els fets succeïts.

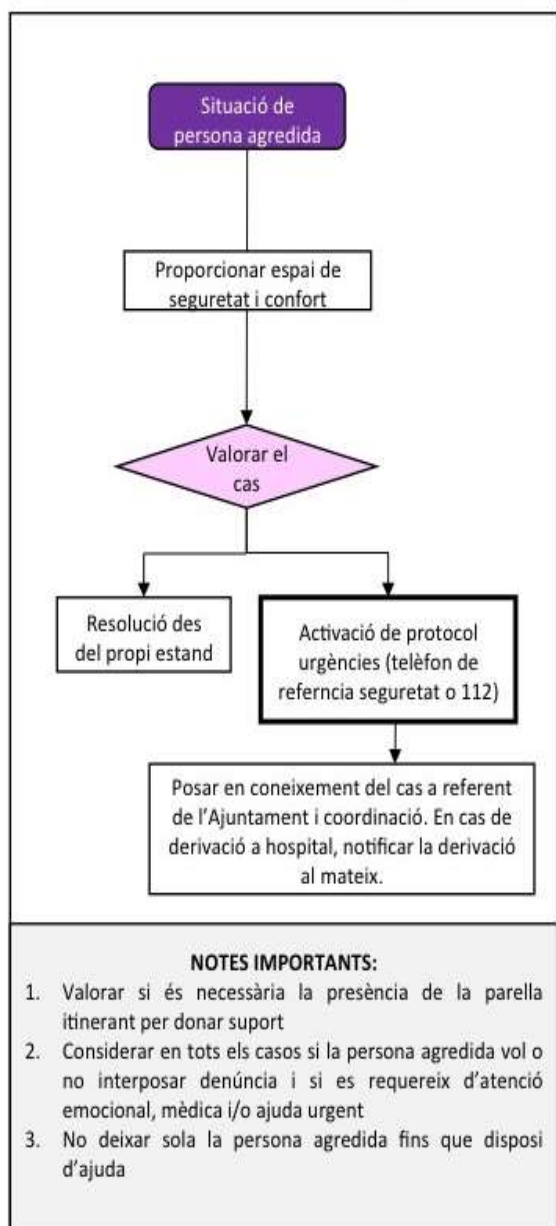
3. Si aquesta agressió s'atura, igualment seguirem amatents.

3. Si la situació d'agressió no s'atura:

- Preservarem a la persona agredida. Li hem de proporcionar un espai de seguretat i apartar-la de l'agressor, però sense que se senti excloua de l'espai.
- Cercarem suport amb altres persones de l'organització, i trucarem als telèfons de referència en seguretat o al 112.
- Si la persona agredida vol, l'acompanyarem a l'estand en el cas que necessiti suport emocional després d'haver patit l'agressió i/o estar-se en un espai més tranquil (en cas de què es disposi d'estand)
- Preguntar si es vol desplaçar al punt d'informació i atenció (espai de seguretat, en cas de què hi hagi) o esperar l'ajuda on està.
- No deixar a la persona mai sola.
- Informar també a la persona que té dret a interposar una denúncia i a rebre atenció sociosanitària. Si necessita més informació sobre això o sobre entitats i recursos existents l'acompanyarem fins al punt d'informació i atenció (en cas de disposar-ne) perquè la informin i puguin atendre-la.

En totes les situacions que s'acabi avisant als cossos de seguretat seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestit, alçada, alguna característica singular, etc.)

Circuit 5. Personal del punt d'informació i atenció a les violències masclistes

1. Des del punt d'informació i atenció a les violències masclistes, en el cas de què se'n disposi, caldrà proporcionar i vetllar per a què sigui un espai de seguretat i confort per a les persones que hagin estat agredides. Podran acudir per compte propi o a través de la coordinació amb altres agents que intervinguin en la festivitat.

2. Les professionals del punt, valoraran el cas i podran succeir dos supòsits:

- Es pot resoldre i atendre la situació des del propi estand.
- Activar els serveis d'emergències i seguretat de referència o bé al 112.
- Per a establir canals de coordinació, caldrà posar en coneixement la situació del cas a la persona referent de l'Ajuntament.

En tots els casos, caldrà tenir present els següents punts:

- Escoltar a la persona activament, no jutjar-la i proporcionar-li suport emocional.
- No deixar-la sola.
- En relació al punt anterior, valorar si és necessari trucar a la parella itinerant perquè vingui a donar suport en l'atenció de l'estand.
- Informar la persona que té dret a interposar una denúncia i a rebre atenció socio sanitària. Si necessita més informació sobre això o sobre entitats i recursos existents s'informarà. Es disposarà de díptics informatius i d'un llistat d'entitats i recursos sobre atenció en violències masclistes i agressions homòfobes.
- Valorar amb qui està la persona agredida, i en cas que hagi decidit anar a l'hospital decidir qui la pot acompanyar.

En totes les situacions que s'acabi avisant als cossos de seguretat seria important que es pogués donar una descripció de la persona agressora (com anava vestit, alçada, alguna característica singular, etc.)

FITXA 7. Valoració i presentació del treball realitzat

Descripció

El protocol és un document viu que ha d'estar subjecte a canvis en funció de la realitat que es presenti a cada municipi. Per això caldrà establir mecanismes de seguiment i valoració de la seva implementació, així com definir de quina manera es traspasarà la informació a la ciutadania.

Objectius

- Prendre en consideració l'avaluació com a etapa indispensable en l'aplicació del protocol.
- Establir millores en l'aplicació del protocol per cada esdeveniment en el que cal la seva activació.

Actuacions implicades

1. La valoració anirà a càrrec del grup de treball que s'hagi creat per l'aplicació del protocol, per tant, aquest haurà de definir quins són els indicadors de seguiment, de resultat i d'impacte que tindrà en compte de cara a aquesta.
2. Pensar en quin format es presentarà la valoració final de l'aplicació del protocol: informe, roda de premsa, etc.
3. Dissenyar l'estratègia de comunicació amb la qual s'informarà a la ciutadania dels resultats de l'aplicació del protocol.

Indicadors

- Nombre de sessions d'avaluació per part del grup de treball.
- Mecanismes de valoració del protocol.
- Realització de presentació pública dels resultats.

Implementació

- Municipal, amb suport tècnic del Consell Comarcal per als municipis de l'ABSS.

7.2 Ús dels espais públics

En aquest apartat es mostren un seguit d'actuacions recomanables per tal d'abordar les violències masclistes als espais públics d'oci de manera transversal i continuada en el temps. Així, cada una de les fitxes representa diferents mesures de possible implementació i que són fruit del treball fet amb el Grup Motor.

FITXA 1. Generar un sistema de recollida de dades de casos d'agressió a espais d'oci.

Descripció

Generació d'una eina a través de la qual es puguin denunciar i reportar casos de violència masclista a espais d'oci per part de la població, de manera que les dades es puguin centralitzar i explotar per l'obtenció de coneixement de la realitat existent.

Objectius

- Recollir el màxim nombre de casos d'agressió masclista al territori per tal de conèixer la realitat existent a través de la ciutadania.
- Difondre els resultats que s'obtenen per tal de sensibilitzar a la població.
- Disposar de dades útils per l'adaptació de polítiques adreçades a l'abordatge de les violències masclistes: atenció a persones agredides, creació de protocols, etc.

Actuacions implicades

- Dissenyar l'observatori i el seu funcionament: mètode de recollida de dades, periodicitat de l'anàlisi i difusió de les dades, etc.
- Difondre l'existència de l'Observatori entre els diferents Ajuntaments de la comarca, així com en la població en general.
- Creació de mecanismes de coordinació entre els municipis amb l'òrgan gestor de l'Observatori per tal de centralitzar les dades.
- Elaborar una estratègia de difusió de les dades que s'obtenen al territori.
- Centralitzar les dades de violència masclista existents al territori en possessió dels diferents agents que les recullen: serveis sanitaris, entitats feministes, cossos de seguretat, etc.

Recursos necessaris

- Temps de treball en el disseny de l'Observatori.
- Persona responsable de la implementació de l'Observatori i els mecanismes dissenyats per la recollida i difusió de dades.

Indicadors

- Nombre de municipis amb els que existeix una coordinació per la centralització de dades.
- Nombre de casos reportats periòdicament.
- Nombre de publicacions anuals que es fan amb les dades recollides.
- Nombre d'espais en els que s'ha fet difusió de l'eina.
- Grau de satisfacció de la ciutadania respecte la iniciativa (elaborar sondeig)

Implementació

- Consell Comarcal del Vallès Occidental.

FITXA 2. Generació d'un mapa de zones d'intervenció prioritària tenint en compte els patrons de mobilitat als quals hi estan associades.

Descripció

Generació un mapa d'espais d'intervenció prioritària per tal de detectar i prevenir les violències masclistes als espais d'oci. Aquest mapa haurà de tenir en compte variables tals com: espais percebuts com perillosos, espais en els que s'hagin produït agressions, espais que per la seves característiques urbanístiques es puguin considerar perillosos. Per aquest treball, es poden tenir en compte exemples d'iniciatives que s'han portat a terme a diferents municipis amb col·lectius especialitzats.

Objectius

- Analitzar les zones detectades com de major risc per tal d'implementar les polítiques que es considerin oportunes a cada espai.
- Detectar les zones de concurrència de la població jove per establir mecanismes de prevenció de violències masclistes, com poden ser protocols d'actuació o campanyes específiques.

Actuacions implicades

- Recull d'estudis ja elaborats per diferents municipis sobre la detecció de punts foscos i zones d'intervenció prioritària.
- Recull dels diferents casos de violència masclista a espais d'oci per ubicar-los al mapa.
- Establir una metodologia pel recull de dades de zones d'intervenció prioritària i traspasar-la als municipis per tal que puguin identificar els seus punts al territori.
- Centralitzar tots els mapatges elaborats des dels diferents municipis.
- Crear un mapatge de zones d'intervenció prioritària al Vallès Occidental que unifiqui les diferents informacions traspassades pels municipis del territori.

Recursos necessaris

- Servei tècnic per la detecció de zones d'intervenció als diferents municipis.
- Temps de treball dels grups que coordinen i supervisen l'actuació.

Indicadors

- Elaboració de la metodologia per la detecció d'espais d'atenció prioritària.
- Nombre d'observacions fetes al territori.
- Nombre de zones d'intervenció prioritària al territori.

Implementació

- Municipi.
- Consell Comarcal del Vallès Occidental, per la coordinació i suport en matèria d'assessorament als ens locals.
- Servei extern expert en generació de mapes d'intervenció prioritària.

FITXA 3. Generació d'un model d'ordenança en el que es contempli l'assetjament sexual.

Descripció

Oferir una eina jurídica als diferents municipis del Vallès Occidental per la prevenció, detecció i atenció de les violències masclistes als espais públics. Aquest model seria una ampliació adaptable a les diferents ordenances de civisme i convivència existents als diferents municipis. Per tal d'executar aquesta iniciativa es poden prendre en consideració models d'ordenança ja existents com són els de la ciutat de Barcelona o Vic.

Objectius

- Dotar d'un model d'ordenança als diferents municipis que pertanyen al Vallès Occidental.
- Prevenir situacions de violència masclista a través de mecanismes jurídics municipals.
- Detectar i atendre situacions d'agressió fins ara invisibilitzades o impunitzades.
- Reforçar l'actuació que es du a terme en l'activació de protocols de violència masclista als espais d'oci.

Actuacions implicades

- Elaboració del model d'ordenança.
- Difusió de l'existència del model entre els diferents municipis de la comarca.

Recursos necessaris

- Assessorament jurídic per la creació del model.

Indicadors

- Elaboració del model.
- Nombre de municipis que aproven l'ordenança.

Implementació

- Consell Comarcal del Vallès Occidental.

FITXA 4. Crear un mapa de recursos específics en l'atenció i recuperació de situacions de violències masclistes als espais d'oci

Descripció

Incloure en el mapa de recursos per l'abordatge de les violències masclistes del Consell Comarcal tots aquells ens públics, privats o pertanyents a col·lectius organitzats on s'ofereixen serveis d'atenció i recuperació en el camp de les violències masclistes que es produeixen als espais d'oci. Aquesta actuació estaria vinculada a la iniciativa engegada per la *comissió tècnica del protocol comarcal per l'abordatge de les violències masclistes*.

Objectius

- Donar a conèixer a la ciutadania les diferents iniciatives existents en aquest camp.
- Dotar d'eines als diferents serveis per la derivació o adreçament de casos.
- Millorar la qualitat de l'atenció en casos d'agressió, en tant que hi ha un millor coneixement dels recursos existents.
- Donar a conèixer a la ciutadania quins són els serveis específics en aquest camp.

Actuacions implicades

- Esbrinar per cada municipi quins són els recursos existents.
- Unificar la informació dels diferents municipis.
- Habilitar l'espai virtual per donar accés al mapa de recursos.
- Fer difusió de l'existència del mapa a tots els serveis relacionats amb aquest camp i a la ciutadania.

Recursos necessaris

- Temps de treball de recerca i coordinació.

Indicadors

- Nombre de recursos que fan ús del mapa.
- Nombre de recursos que han identificat l'impacte de l'existència del mapa en els seus serveis.

Implementació

- Consell Comarcal del Vallès Occidental.
- Comissió Comarcal tècnica per a l'abordatge de les violències masclistes.
- Tècnics/es d'igualtat dels diferents municipis i serveis d'atenció a les violències masclistes.

7.3 Oci nocturn de gestió privada

En aquest apartat es recull la iniciativa que s'ha pensat des del Grup Motor per tal d'abordar les violències masclistes als espais d'oci de gestió privada.

FITXA 1. Generació d'un segell de qualitat per aquells establiments que apliquin mesures contra la violència masclista.

Descripció

Realització d'un segell homologat i unificat per tota la comarca que reconegui aquells establiments d'oci de gestió privada que apliquen mesures preventives contra les violències masclistes, així com promoguin espais de relació interpersonals saludables i en condicions d'igualtat per tothom. Per tal que els establiments puguin aconseguir tal reconeixement hauran d'assolir uns criteris preestablerts tals com: formació del personal treballador en violències masclistes, disposició de pla d'igualtat intern d'empresa, igualtat salarial entre treballadors/es, canals de comunicació no sexista, establiment d'un protocol d'actuació en casos d'agressió, criteris de contractació, perfil de les activitats proposades, etc.

Objectius

- Involucrar teixit comercial i gestors de l'oci privat en la lluita contra les violències masclistes.
- Sensibilitzar a la població consumidora d'oci privat vers la problemàtica de les violències masclistes.
- Reconèixer el treball dels establiments en la seva bona praxis empresarial pel que fa a l'abordatge de les violències masclistes.
- Dotar d'una eina a la ciutadania per establir criteris de consum a l'hora d'escollir espais d'oci als quals anar.

Actuacions implicades

- Estudiar iniciatives semblants que hagin estat implementades a diferents indrets (per exemple, el segell Nits de Qualitat).
- Establir els criteris que defineixen la possibilitat d'aconseguir el segell. A tall d'exemple aquests podrien ser: personal format en la detecció i atenció de violències masclistes, disposició de pla d'igualtat intern d'empresa, percentatge d'homes i dones a l'empresa, inexistència de bretxa salarial, inexistència de publicitat sexista, contractació d'artistes dones, etc.
- Contactar amb els diferents establiments del territori per promocionar la iniciativa i oferir la possibilitat d'adhesió.
- Fer una campanya de comunicació adreçada a la ciutadania per fer-la coneixedora del distintiu.
- Realitzar material específic de la iniciativa que faciliti la distinció dels establiments que l'han aconseguit.

Recursos necessaris

- Personal tècnic que faci la proposta de creació i seguiment del funcionament del segell.
- Treball de validació.
- Recursos econòmics.

Indicadors

- Creació del distintiu.
- Nombre d'establiments als quals se'ls ha atorgat el segell.
- Nombre de publicacions relacionades amb la creació del segell.
- Grau de satisfacció de la iniciativa de les persones usuàries dels establiments d'oci

Implementació

- Consell Comarcal del Vallès Occidental.
- Comissió Comarcal tècnica per a l'abordatge de les violències masclistes.
- Tècnics/es de comerç i igualtat dels diferents municipis.

8. Annexes

8.1 Resum del Protocol per a festes populars dels municipis de la comarca del Vallès Occidental

Qui impulsa?	Passos a seguir per a l'aplicació del protocol	Accions a realitzar	Temporalització
Ens local	1. Creació de grup de treball per l'aplicació del protocol	<ul style="list-style-type: none"> - Reunió constitutiva del grup. - Definició de tasques que haurà de realitzar el grup. 	Previ a l'esdeveniment. (Mínim 6 mesos abans de l'esdeveniment).
Grup de treball d'aplicació del protocol (Realitzarà seguiment per a conèixer si s'està aplicant de manera correcta el protocol i si es tenen en compte tots els passos a seguir)	2. Realització d'una campanya que emmarqui el protocol	<ul style="list-style-type: none"> - Definir la població o poblacions diana a les quals va dirigida la campanya. - Pensar en el missatge que es vol donar a la població. - Idear la imatge de la campanya. - Pensar quins són els recursos materials que es distribuiran per reforçar la campanya. - Elaborar una estratègia de difusió de la campanya per tal de fer-la arribar a la ciutadania. - Establir quines activitats poden acompanyar la campanya. - Definir la temporalitat de la campanya. 	Previ a l'esdeveniment. (Aquestes tasques s'han d'iniciar un cop constituït el grup de treball.)
	3. Formació específica a agents clau	<ul style="list-style-type: none"> - Definir el contingut de les formacions. - Establir a quines persones anirà dirigida la formació. - Dissenyar les formacions en quan a la temporalitat, durada com en el nombre de sessions que inclourà. - Definir qui portarà a terme les formacions. 	Previ a l'esdeveniment.
	4. Vetllar per la organització d'una programació lliure de violències masclistes	<ul style="list-style-type: none"> - Contractacions d'artistes i personal extern garantint la diversitat de gèneres. - Analitzar la imatge i els missatges que es transmeten des de les agrupacions artístiques contractades. - Que la imatge associada a la programació d'esdeveniments sigui respectuosa, inclusiva i interseccional. - Establir negociacions amb les diferents entitats i comissions de festes per tal que compleixin amb les mesures de programació que s'estableixen des del protocol. - Definir i considerar quines activitats poden arribar a ser considerades d'alt risc d'agressió. 	Previ a l'esdeveniment.

	5. Estudi dels espais on s'organitza la festa amb perspectiva feminista	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi dels diferents espais per tal de detectar punts foscos i insegurs. - Senyalitzar correctament on s'ubiquen els diferents espais i serveis. - Incloure en la programació un mapa de la festa. - Considerar la opció d'implementar un servei extraordinari de transport públic. 	<p>Previ a l'esdeveniment.</p> <p>(La distribució del mapa de la festa pot ésser durant l'esdeveniment, així com l'existència del servei extraordinari de transport públic)</p>
	6. Tipus d'intervenció i circuit	<ul style="list-style-type: none"> - Contractació de personal professional pel parelles itinerants i/o personal pel punt d'informació i atenció a les violències masclistes (si s'escau). - Establiment d'un espai de seguretat per l'atenció de casos d'agressió. - Definició dels diferents rols de les persones que operen en el circuit d'atenció. - Establiment del circuit d'actuació. - Donar a conèixer el funcionament del dispositiu a totes les persones de l'organització de la festivitat. - Donar a conèixer a la ciutadania l'existència del dispositiu i com adreçar-s'hi. 	<p>Durant l'esdeveniment.</p>
	7. Valoració i presentació del treball realitzat	<ul style="list-style-type: none"> - Definir quins són els indicadors per a la valoració. - Dissenyar l'estratègia de comunicació per a informar dels resultats del protocol a la ciutadania. - Presentar resultats de la valoració a la població. 	<p>Després de l'esdeveniment.</p> <p>(Presentar els resultats de la valoració a la ciutadania en un termini màxim de 2 mesos des de la finalització de l'esdeveniment).</p>

8.2 Recomanacions sobre les violències masclistes als espais d'oci

Processos comunitaris en la construcció d'iniciatives vers les violències masclistes

- Els protocols d'actuació vers les violències masclistes a espais d'oci són una iniciativa sorgida de les bases de l'activisme feminista a diversos territoris. En el cas de Catalunya, aquesta iniciativa va estar abanderada per col·lectius feministes dels barris de Gràcia i Poblesec de Barcelona, reproduint-se a diferents barris, pobles i ciutats. La recent implicació de les administracions en aquestes iniciatives, denota la voluntat de voler fer una passa endavant en la lluita contra les violències masclistes i dotar les activitats que es proposen de més força. Així, resulta essencial que els diferents municipis que engeguin processos de construcció de protocols tinguin en compte l'experiència i coneixement dels diferents col·lectius que estan arrelats al territori i que porten temps treballant en aquest camp.
- Per tal d'abordar les violències masclistes com una problemàtica social, cal que totes les entitats i actors que juguen un paper clau als espais d'oci estiguin també involucrats en aquests processos i en siguin agents actius, amb l'objectiu que s'apropiïn del discurs inherent i ho comprenguin com una causa social pròpia. D'aquesta manera, sumant la força dels espais feministes, de les entitats del teixit associatiu i l'administració pública es poden aconseguir resultats de major impacte pel que fa a les violències masclistes en matèria de prevenció.
- Es mostra efectiu poder mantenir una bona relació amb les entitats i comptar amb la figura d'actors o actrius clau per poder endinsar-se en col·lectius de més difícil accés o per la detecció de necessitats. No obstant, aquesta estratègia no ha d'implicar caure en el personalisme dels processos i tenir en compte a les persones clau per moments determinats, ja que l'absència d'aquestes, poden fer defallir el procés.

Espais d'oci de gestió privada

- Resulta cabdal engegar negociacions, campanyes i mesures en direcció cap a l'empresariat d'oci privat. El treball en matèria de sensibilització es debilita quan des dels espais de referència en oci, com les macro-discoteques, envien missatges als/les joves contradictoris als que s'intenten donar, i perpetuen la violència masclista com a sistema de relació social.

Sensibilització en la prevenció

- Resultaria d'interès per la realització de campanyes contra les violències masclistes poder fer un recull de totes les iniciatives adreçades a aquest camp per tal d'unificar criteris i tenir en compte les experiències d'èxit. D'aquesta manera, s'optimitzarien els recursos existents i es posaria en valor la feina ja feta als diferents indrets.

- Seria interessant poder profunditzar quins són els tipus de missatges que arriben a la població jove en aquest camp i quins no, de manera que les diferents campanyes els puguin resultar més properes i els/les interpel·lin.
- En aquest punt, es remarca la gran utilitat dels diferents tallers que s'imparteixen, no obstant, aquests no resulten suficients. En aquest sentit s'ha de dir que cal incorporar una mirada transversal en el treball contra les violències masclistes, fent que la perspectiva feminista impregni totes les estructures que involucren els àmbits de la educació formal i informal. És a dir, s'ha de continuar treballant amb el personal dels centres educatius, famílies i educadores d'altres espais per a què ho incorporin en la seva metodologia de treball i en les programes específics que s'implementen.

Urbanisme en la prevenció

- Resulta pràctic comptar amb l'assessorament d'entitats especialitzades que treballen l'urbanisme i arquitectura dels espais amb perspectiva feminista de cara l'abordatge d'aquest tema, sempre i quan es faci a través d'un treball comunitari. En aquest sentit, les aportacions del teixit veïnal del territori resulta fonamental pel reconeixement d'aquelles zones que precisen d'intervenció.

Espais i mobilitat en la prevenció

- Identificar els principals espais d'oci del territori i estudiar els diferents patrons de mobilitat de la població jove podria donar moltes pistes en quant a quin tipus de serveis s'han de reforçar o implementar. Actualment existeixen iniciatives de col·laboració entre l'administració i empresariat d'oci nocturn en el que es floten autocars des dels espais d'oci a punts centrals de les ciutats per tal de garantir la seguretat dels i les joves, a més de resultar un atractiu afegit per les discoteques que plantegen aquest tipus d'iniciatives. També es podria tenir en consideració una iniciativa d'aquest tipus per aquelles festes populars amb major densitat de població al territori.

Prevenció en la programació

- El treball conjunt en la programació d'activitats i concerts entre col·lectius feministes, entitats organitzadores i administracions resulta de gran interès per tal de promoure una cultura d'oci positiva i evitar conflictes que malmeten les relacions entre les diferents parts. Encara que a vegades aquest treball resulta complex, al menys s'ha de garantir que per part dels diferents departaments d'igualtat dels municipis existeix una mínima supervisió de les activitats culturals que es plantegen. En aquest sentit, el treball i la coordinació entre departaments resultarà fonamental.

Ordenances específiques en la prevenció

- Existeixen alguns municipis que estan començant a implementar aquest tipus d'iniciatives dins del territori català com és el cas de Barcelona. També es poden consultar iniciatives engegades en aquesta línia a altres països on la legislació vers les violències masclistes està més consolidada.

La logística dels protocols en la detecció:

- Per la implementació dels protocols a espais festius és interessant comptar amb la figura d'expertesa en el camp amb el que compten algunes entitats. D'aquesta manera es garanteix la professionalitat de l'actuació i l'assumpció de responsabilitats quan es treballa en el terreny d'acció. No obstant, aquesta figura no ha d'obviar en cap cas el treball que es pugui fer amb altres grups organitzats d'espais alternatius i la figura de persones voluntàries que vulguin participar del procés. Així, la combinatòria idònia pel treball durant els actes festius és la que contempla als grups autogestionats que tenen protocols propis, persones voluntàries que s'ofereixen a participar i professionals contractats des de l'administració. Cal remarcar que per qualsevol dels casos de la modalitat escollida caldrà que es detallin molt bé els rols i protocols a seguir per part de les persones que hi participen.
- Disposar d'un local de referència o d'un punt d'informació i atenció resulta òptim com a espai de seguretat per poder gestionar les situacions en les que s'ha produït algun tipus d'agressió. Idòniament, aquest espai també pot servir com a punt de sensibilització, com a recurs per la recollida de dades i com espai de referència on acudir en cas que es precisi.

Circuit d'atenció en situacions d'agressió

- En aquest apartat es posa de manifest la necessitat d'adaptar els diferents recursos existents i incloure'n de nous al mapa de l'atenció de les agressions masculines per casos diferents a situacions de parella o de gravetat elevada. En aquest sentit, les persones que reben la major part de les agressions masculines, aquelles que estan naturalitzades i acceptades socialment, no reben una atenció específica. Aquest fet es dona per existir una falla en la detecció, i per tant, per una manca de coneixement de la realitat existent. En conseqüència, els recursos i iniciatives destinades a l'atenció i la recuperació són més escasses que en altres camps.
- Tenir en compte els diversos elements que impliquen l'atenció de persones que han viscut una agressió és quelcom a tenir en consideració en els protocols. Aquesta idea reforça la necessitat de disposar de personal format i preparat per les diferents situacions que puguin ocórrer, tant pel que fa a l'acompanyament com del coneixement de la xarxa de serveis dels quals es disposa.

Serveis de recuperació:

- És interessant explorar quin sistema d'aliances es pot generar amb les entitats del territori que treballen en el camp de les violències masculines per poder abordar-les des d'una perspectiva comunitària i de treball en xarxa. Aquest fet recau en la necessitat de tenir espais de fàcil accés i adaptats a la demanda existent i que sovint no es poden abordar des dels serveis públics. En aquest sentit parlem de grups autogestionats o entitats que fan acompanyaments, tallers o sessions grupals en el treball de les violències masculines.

8.3 Material formatiu

1. Guió model per formacions

Material: Power point - Dinàmiques per abordar i aprofundir en alguns temes

Objectius generals:

- Generar un espai de reflexió i debat al voltant de les violències masclistes.
- Fomentar la sensibilització respecte les agressions masclistes en espais d'oci en particular i les violències masclistes en general.
- Aclarir conceptes claus: violències sexuals, violències masclistes, agressió i assetjament, consentiment, etc.

Possibles temàtiques a abordar durant la formació:

A part de la informació que es recull en el power point, seria interessant poder abordar o aprofundir en algunes temàtiques.

La construcció social del gènere

En termes de gènere vivim i creixem en un heteropatriarcat que manté el sistema capitalista i que condiona la majoria de les normes de comportament que hem de seguir les persones en el moment que naixem i ens diuen que som homes (tenim penis) o dones (tenim vulva). A partir d'això, analitzar i reflexionar sobre el gènere com un dels eixos estructuradors de les desigualtats i opressions a la nostra societat i analitzar els processos de socialització que ens "construeixen" com a "masculins" i "femenines" i quin paper tenen en les violències masclistes.

Proposta de dinàmica: reflexionar i debatre a partir de frases que ens han dit al llarg de tota la nostra vida pel fet de ser dones o homes que s'aniran apuntant en una pissarra en dues columnes.

Quins són els meus privilegis?

L'objectiu és reflexionar i conscienciar-nos sobre els diferents tipus de privilegis que una persona o un col·lectiu té davant els diferents tipus de discriminació i violències que es poden patir i com s'entrellacen a, podent ser totes les persones subjectes actius o passius segons el context.

Proposta de dinàmica: es situen totes les persones en línia recta. Es llegiran diferents frases que ens atorguen o no un privilegi i les persones donaran un pas endavant o enrere en funció de si tenen o no el privilegi que conté la frase.

Agressions masclistes en el context d'oci

Identificació i reflexió sobre les agressions masclistes en el context d'oci.

Proposta de dinàmica: plantejar diferents situacions que es poden donar en els espais d'oci i identificar quines són agressions masclistes i perquè. La dinàmica es pot complementar amb l'iceberg de la violència, i situant les agressions que s'han treballat dins del mateix, reflexionant si estarien en la part de l'iceberg visible o en les violències més invisibilitzades.

2. Model de Power Point

Les agressions masclistes en contextos festius: prevenció i detecció

Punts de partida

- **Res justifica** una agressió (ni les drogues, ni el vestuari, ni l'hora, etc.).
- Una agressió és **quan algú es sent agredit/da**: cadascú té els seus límits. No es legítim qüestionar els límits de l'altre.
- **Totes i tots podem ser agressors**: tots podem traspasar els límits de l'altra persona ja que aquests són subjectius. És el que cadascú sent.
- Ens socialitzem en un **sistema patriarcal**. El patriarcat és un sistema de relacions de poder on el rol masculí té el privilegi. El sistema patriarcal atorga una **situació privilegiada a les persones socialitzades com a homes**, que els situen en una posició de superioritat. Això no vol dir que tots els homes exerceixin el poder que els és atorgat però sí que es poden **creure amb el dret** a exercir-lo.
- Una agressió és un **abús de poder**: no és un malentès, ni un conflicte.
- Les persones agredides **no són "víctimes passives"**. S'ha d'actuar sempre amb el consentiment de la persona agredida, respectar la seva decisió.

Violència sexual I

- Què s'entén per **violència sexual**?
 - ✓ Segons defineix l'OMS: "tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals **no desitjats**, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant la **coacció** per part d'una altra persona, **independentment de la relació** d'aquesta amb la víctima, **en qualsevol àmbit**, inclosos la llar i el lloc de treball" (OMS, 2011).
 - ✓ La violència sexual inclou actes que van des de l'**assetjament verbal** a la **penetració forçada** i una varietat de **tipus de coacció**, des de la pressió social i la intimidació per la força física" (OMS, 2013).
 - ✓ El Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona (CEDAW) recull que la **violència sexual** suposa una **violació dels drets humans** a la llibertat, la integritat física i psíquica, el dret a no patir tracte cruel o degradant o el dret al més alt nivell de salut, entre altres.

Les agressions masclistes en contextos festius

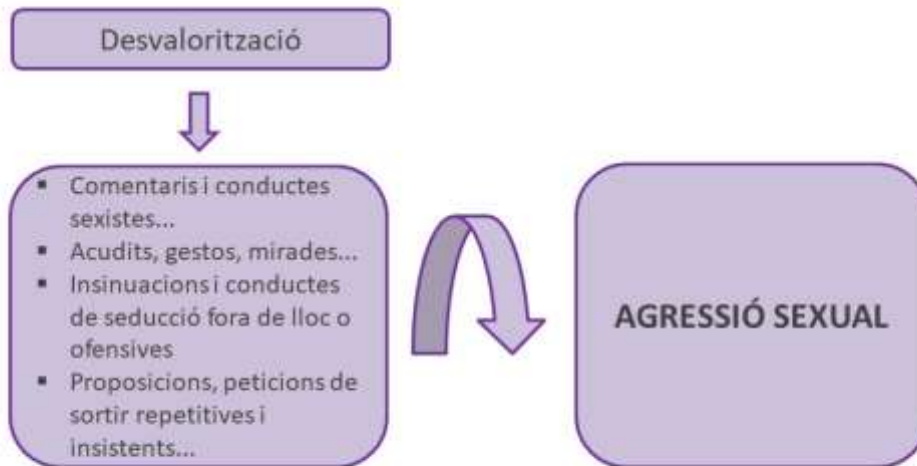
Violència sexual II

- Contínuum de violència sexual:
 - ✓ Concepte **contínuum de violència sexual** contra de les dones. En aquest contínuum de la violència sexual, hi ha un **progressió** des de la **desvalorització** (comentaris i conductes sexistes, acudits, gestos, mirades, insinuacions i conductes de seducció fora de lloc o ofensives, proposicions, peticions de sortir repetitives i insistents...) fins a l'**agressió sexual**.
(Bosch y Ferrer, 2000:70)
 - ✓ No són fets aïllats. La noció de contínuum ajuda a visibilitzar la **permanència** i la **sistematització** de la violència a la vida de les dones a nivell particular, però també com a col·lectiu i al llarg de la història.
 - ✓ Les violències sexuals es produeixen en una **societat patriarcal** on la **diferència sexual** i la **desigualtat s'ha naturalitzat** i es reproduceix en violències múltiples contra les dones.

Les agressions masclistes en contextos festius

Violència sexual

- Contínuum de violència sexual? (Bosch y Ferrer, 2000:70)

L'imaginari social i violència sexual

L'imaginari social i violència sexual

L'imaginari social i violència sexual

Violència masclista

- La Llei Catalana defineix la violència masclista com:

*“és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de la desigualtat en el marc d'un **sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones** que es produeix per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloent les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tinguin com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic **tant si es produeixen en l'àmbit públic com en el privat**”.*

Llei Catalana doncs, sí que **reconeix el patriarcat** como el sistema de domini/opressió en el que tenen lloc les violències masclistes i que va molt més enllà de l'àmbit de la parella.

Les agressions masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes I

- Què s'entén per **assetjament sexual** i **agressions sexuals**?
 - ✓ **L'assetjament sexual** és qualsevol comportament **verbal, no verbal o físic no desitjat** d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
 - ✓ **Agressions sexuals**: consisteixen en l'ús de la **violència física i sexual** exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del **sexe** com a arma per a **demostrar poder i abusar-ne**.

Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista (Llei 5/2008, de 24 d'abril).

Les agressions masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes II

- Coacció i consentiment.
 - ✓ La **Coacció** es refereix al fet d'obligar a una persona mitjançant la **violència** (física, psíquica o moral) a adoptar un determinat comportament **en contra de la seva voluntat**. És la violència o imposició de condicions per obligar a una persona a realitzar o ometre una determinada conducta. Suposa **un acte conscient**, però on la persona **no actua de manera lliure** perquè es troba amenaçada.
 - ✓ **Consentiment** significa **donar permís** perquè alguna cosa ocorri o estar d'acord a fer alguna cosa. Les relacions o actes sexuals són consentides quan cada persona involucrada **ha manifestat estar d'acord** amb el que està fent i ha donat el seu permís. Les relacions o actes sexuals **sense l'acord** o permís d'una persona, són **violència sexual**.
 - ✓ Parlarem de **consentiment afirmatiu**. El consentiment **no és l'absència d'un NO**, és l'existència d'una expressió clara i afirmativa d'interès i desitjos. Es basa en el principi que **només SÍ significa SÍ**. S'ha de donar d'una **forma activa i afirmativa**. És una presa respectuosa i mútua de decisions. El consentiment afirmatiu seria el que més garanteix els **drets de les dones** i promou el seu **empoderament**.

Les agressions masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes III

- Exemples de què **NO és consentiment**.
 - ✓ **El silenci**. *"Si no ha dit que no!" "Però si són coses maques"*
 - ✓ **No resistir-se físicament**. *"Ella s'ha deixat" "Podia haver parat si ho hagués volgut"*
 - ✓ **La manera de vestir**. *"Però si van ensenyant el cul, què volen!"*
 - ✓ **Caminar, ballar o moure's d'una determinada manera**. *"És ella que m'ha estat provocant tota la nit...m'ho estava demanant a crits"*
 - ✓ **Quan la persona es troba intoxicada, borratxa** – o inclús inconscient- sota els efectes d'una substància. *"No és per tant....no, l'he fet mal i no s'ha enterat de res"*
 - ✓ **Haver tingut relacions sexuals en el passat**. *"Ho hem fet altres vegades i sempre t'ha agradat"*
 - ✓ **Si es canvia d'opinió**. *"Abans m'has dit que sí volies, ara no em deixaràs a mitges"*

Les agressions masclistes en contextos festius

Què són les agressions masclistes IV

- La *Llei per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia* (11/2014) que garanteix el dret a la igualtat i a la no-discriminació per motius d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere, recull específicament en relació als espais públics, organitzadors d'espectacles i activitats recreatives (Art.26, punt 3):
 - ✓ *Els titulars dels establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o a expulsar-ne les persones següents, amb l'auxili, si cal, de la força pública:*
 - *Les persones que violentin de paraula o de fet altres persones per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.*
 - *Les persones que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la violència, a la discriminació o a l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia*

Les agressions masclistes en contextos festius

Agressions masclistes en contextos festius

	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Violència Psicològica	insultar, escridassar, burles sexistes, jutjar la vida sexual, menysprear, ...	Amençar, fer xantatge, comentaris sobre aparença, ...	Amençar de mort, amenaçar amb el suïcidi, ...
Violència Física	Envair l'espai, intimidar, tocaments no sexuals no desitjats, donar empentes, ...	immobilitzar, arraconar, escopir, estirar cabells perseguir, ...	Cops de puny/peu, retenir, agafar del coll...
Violència Sexual	"Bavejar", mirades o comentaris sexuals no desitjats, ...	Tocaments sexuals no desitjats, assetjament per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures, ...	Exhibicionisme sexual, violació (no només penetració), xantatge i amenaça per pràctiques sexuals ...
Violència Ambiental	Colpejar objectes, cosificar, ús de llenguatge sexista, ...	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar, ...	Creuar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a mascotes ...

Les agressions masclistes en contextos festius

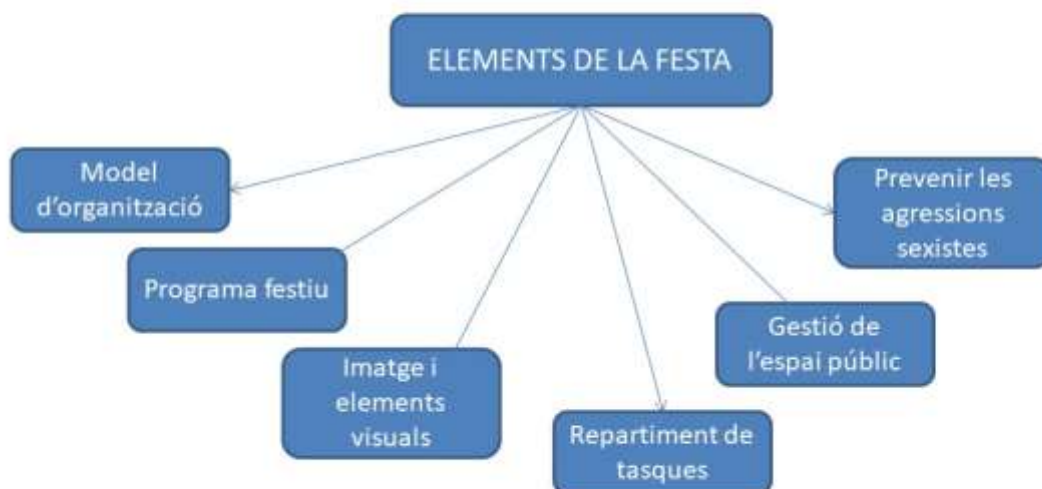
Accions possibles a valorar per les entitats

- Les següents accions podrien ser valorades per les diferents entitats:
 - ✓ **Manifest general:** durant la nit una persona de les entitats que organitzen actes podria pujar a l'escenari i es llegir un manifest acordat, recordant que no es tolerarà cap tipus d'actitud sexista en l'espai de festa.
 - ✓ **Falques sonores:** que podrien sonar al llarg de la nit informant sobre la campanya "La Sagrera Antimasclista" i recordant l'existència de la parella itinerants, i de les barres com a punts d'informació i orientació en relació a les agressions masclistes.
 - ✓ **Manifest específic:** per llegir cada dia abans de l'inici de les festes, amb el recull de les dades de les intervencions realitzades en relació a les agressions masclistes (per vosaltres, altres carres o les parelles itinerants).
 - ✓ En el cas que durant les Festes es produeixi **una agressió sexual, o un acte amb elevada violència** vers les dones o alguna persona/es del col·lectiu LGTBI acordar alguna mesura en senyal de protesta, sensibilització i visibilització.

Les agressions masclistes en contextos festius

Pensem l'espai de festa

- Unes festes amb perspectiva feminista són...aquelles en les quals totes les persones puguem gaudir de forma lliure i respectuosa.

Pensem l'espai de festa

- **On és fa el concert?** (al mig de la ciutat, en un descampat, a prop transport públic...).
- Imatge que fem servir per la Festa Major, artistes que tocaran, etc.
- **Recorreguts segurs i acompanyats:** il·luminació de l'espai, zones fosques i punts cecs, missatges positius i empoderadors, localització dels lavabos, etc.
- **Senyalització de l'espai:** barreres arquitectòniques, cartells a alçada visible i lletra clara, amb mapa, etc.
- **A nivell intern:** model d'organització, repartiment de les tasques, etc.

Les agressions masclistes en contextos festius

Importància de la sensibilització comunitària davant les agressions masclistes en contextos festius

- Per aconseguir unes **Festes lliures d'agressions masclistes** i no discriminatòries.
- Per aconseguir **espais d'oci i unes festes igualitàries**, contribuint en la creació d'espais on ens puguem relacionar de manera lliure i consentida.
- Perquè és important poder anar a les Festes sense por, on les persones es puguin sentir segures i amb confiança per **donar una resposta davant les agressions masclistes**.
- Perquè és **responsabilitat** de totes i tots.

Les agressions masclistes en contextos festius

Role playing

- Situació 1:

Un grup de noies està ballant, un noi s'apropa a una d'elles ballant també. Des de la barra veieu com la noia comença a incomodar-se per la seva cara. El noi segueix ballant cada cop mes a prop i dient-li coses a l'orella, intenta agafar-la pel braç, per la cintura...Veieu que la noia para de ballar, parla amb ell i finalment el noi marxa.

- Situació 2:

La mateixa situació anterior, però el noi no marxa i no deixa d'assetjar-la.

Si ens trobéssim amb aquestes situacions, pensem com actuaríem en cada cas des de la nostra entitat.

Les agressions masclistes en contextos festius

 ASSOCIACIÓ DE
PLANIFICACIÓ FAMILIAR
DE CATALUNYA I BALEARS

Moltes gràcies

8.4 Elements clau en l'estratègia comunicativa

- La comunicació és vital en projectes com el present que vol generar també canvis estructurals i que requereix de la implicació comunitària.
- A l'aterrar aquest protocol en els diferents municipis cada ens local haurà de pactar el full de ruta de la comunicació del protocol entre la regidoria o àrea impulsora i el departament o àrea de comunicació.
- Cada protocol municipal haurà de donar-se a conèixer al corresponent departament de comunicació municipal i caldrà establir una estratègia comunicativa específica per a les festes.
- L'objectiu comunicatiu serà sempre el d'amplificar el missatge sensibilitzador per tal d'arribar a tota la ciutadania i el de vetllar per tal que no es donin estratègies comunicatives sexistes per part d'entitats organitzadores d'actes.

On ha d'arribar la comunicació del protocol i quan?

A l'hora de pensar en l'estratègia comunicativa cal pensar en un triple grup de persones destinatàries:

AGENTS IMPLICADES EN EL PROTOCOL

Què volem?

Aconseguir la màxima implicació i compromís de les agents implicades i teixir complicitats. Això s'aconsegueix amb una comunicació transparent tant del procés com del resultat.

Quan parlem d'agents ens referim a totes les àrees, serveis o col·lectius públics o privats que juguen algun paper actiu en el treball contra les agressions sexistes en les festes. Inclouríem diferents àrees de l'ens local, teixit comunitari (associacions de veïns i veïnes, col·lectius de joves, empresàries de l'oci nocturn, entre d'altres).

Quan?

Durant el procés d'elaboració: Caldrà vetllar per mantenir una comunicació permanent sobre el procés. Cal que tothom se senti valorat i reconegut.

En el cas que hi hagi entitats que organitzin festes i actes per la seva banda des de comunicació es podria vetllar perquè les estratègies i campanyes de marketing evitin formes de sexismes (veure recomanacions del Observatorio Andaluz de la Publicidad no sexista).

Durant la intervenció: Doncs també dependrà de l'àmbit d'incidència triat però la comunicació en aquest punt es traduiria en que totes les agents participants haurien de saber, amb claredat, el que es farà i el que s'espera d'elles. I també reportar els resultats de les intervencions.

CIUTADANIA

Què volem?

Que la ciutadania prengui consciència i major sensibilització al voltant de les agressions sexistes en context d'oci. Que es doni a conèixer a la ciutadania que l'ens local està treballant en aquest sentit ja resulta positiu i contribueix al canvi estructural.

Quan?

Durant el procés d'elaboració del protocol: La comunicació hauria de donar-se de manera regular a través dels mitjans propis de l'ens local (web, xarxes, entre d'altres) o bé a través de mitjans de comunicació. En aquest sentit es poden aprofitar alguna de les sessions formatives o de reunions de grup motor per anar fent difusió.

Durant la intervenció: Tant bon punt s'hagi triat l'àmbit d'incidència amb el protocol també caldrà valorar si cal una estratègia comunicativa específica. Per exemple si s'actua en festes majors, es pot valorar fer una campanya amb el seu propi eslògan, imatge i que sigui present en mitjans i també en un seguit de material de sensibilització (fulletons, xapes, cartells, entre d'altres). També donar a conèixer l'existència de les diferents iniciatives.

ÀMBIT POLÍTIC

Què volem?

Aconseguir la màxima implicació i compromís de les agents implicades i teixir complicitats. Aquest projecte ha de tenir el màxim consens i suport dins el ventall polític municipal per tal que esdevinguin polítiques permanents i estables amb independència del color polític i els mandats.

Quan?

Durant el procés d'elaboració: Caldria informar als diferents grups polítics del treball que s'està duent a terme i se suggereix que participin en una de les jornades formatives/informatives.

Recomanacions en les estratègies comunicatives del protocol i durant les intervencions

- Tractar la violència masclista com una violació dels drets humans i un atemptat contra la llibertat i la dignitat de les persones.
- Crear missatges que encoratgin especialment les dones a identificar les formes d'intromissió sexual no desitjada mentre es promou la llibertat sexual i el gaudir de les dones⁶.
- Respectar el dret a la intimitat de les persones agredides, preservar-ne l'anonimat i respectar sempre la decisió sobre la difusió de la seva identitat.
- Emprar una terminologia coincident amb la del protocol, tot evitant l'ús dels estereotips i tòpics que frivolitzen i banalitzen el tractament dels casos de violència masclista.
- Evitar el sensacionalisme i el dramatisme, tant pel que fa a la forma com pel que fa al contingut de les informacions.
- Al transmetre l'existència del protocol i/o de les iniciatives incloses cal fer-ho en clau positiva i com a eines que contribueixen a la major llibertat de les dones en el context d'oci nocturn.
- Durant la intervenció o immediatament després es recomana que es vagi fent difusió de si s'han anat detectant diàriament o al final de la festa, situacions de violència masclista. Aquesta informació, lluny d'estigmatitzar la festa i generar alarma, suposa un reconeixement de la situació i també de la intervenció.

⁶ Proposta recollida en el projecte "No Callem" d'oci nocturn privat a Barcelona.

Decàleg per identificar el sexisme a la publicitat⁷

ES SEXISTA LA PUBLICIDAD QUE...

1. **Promueve modelos que consolidan pautas tradicionalmente fijadas para cada uno de los géneros.** Anuncios que siguen perpetuando los roles tradicionalmente asignados a cada género, ajenos a los cambios sociales y a las nuevas realidades vividas por muchas mujeres.
2. **Fija unos estándares de belleza femenina considerados como sinónimo de éxito.** Anuncios configurados desde una mirada masculina que limitan las posibilidades de éxito social para las mujeres al seguimiento de unos modelos de belleza.
3. **Ejerce presión sobre el cuerpo femenino a través de determinados tipos de productos.** Anuncios que limitan los objetivos vitales de las mujeres a la adecuación a unos determinados patrones estéticos. En estos anuncios, las mujeres aparecen descontextualizadas, parece que no hacen nada, sólo centran sus diálogos en el cuidado corporal.
4. **Presenta el cuerpo de las mujeres como un espacio de imperfecciones que hay que corregir.** Anuncios que presentan los cuerpos de las mujeres y sus cambios debidos a la edad como “problemas” que es preciso ocultar y/o corregir.
5. **Sitúa a los personajes femeninos en una posición de inferioridad y dependencia.** Anuncios que presentan a las mujeres como dependientes con respecto a los hombres, en un segundo plano, sin voluntad, pasivas y sumisas. Llama la atención el recurso a una imagen postrada, sometida, de las modelos en los reportajes de moda.
6. **Excluye a las mujeres de las decisiones económicas de mayor relevancia.** Anuncios que siguen perpetuando los roles tradicionalmente asignados a cada género y que, considerando que las mujeres no tienen autonomía económica, las sitúan en un segundo plano cuando se trata de tomar decisiones sobre compras de mayor cuantía económica.
7. **Aleja a las mujeres de los espacios profesionales prestigiados socialmente y, por el contrario, les asigna los roles de limpieza, cuidados y alimentación familiar.** Anuncios que siguen manteniendo el tradicional reparto de espacios, asignando a las mujeres el ámbito de lo privado, desprovisto de prestigio, y a los hombres el espacio de lo público, del saber y de la autoridad.
8. **Niega los deseos y voluntades de las mujeres y muestra, como “natural”, su adecuación a los deseos y voluntades de las demás personas.** Anuncios que nos muestran a mujeres realizadas como personas en la medida en la que responden a lo que los demás piden de ella: los hijos e hijas, el marido, la madre... Si esta mujer desempeña también un empleo fuera del hogar, deberá atenderlo todo: superwoman.

⁷ Creat per l'Observatorio Andaluz de la publicidad no sexista: <http://www.juntadeandalucia.es/iamindex.php/observatorio-andaluz-de-publicidad-no-sexista/como-identificar-la-publicidad-sexista#cubeRandom>

9. **Representa al cuerpo femenino como objeto, esto es, como valor añadido a los atributos de un determinado producto; como su envoltorio, en definitiva.** Anuncios que recurren al cuerpo femenino, o al fetichismo de determinadas partes del mismo: labios, pies o prendas de vestir femeninas, como reclamo para atraer la mirada y la atención del potencial cliente.

10. **Muestra a las mujeres como incapaces de controlar sus emociones y sus reacciones, “justificando” así las prácticas violentas que se ejercen sobre ellas.** Anuncios que muestran a las mujeres movidas por caprichos, faltas de juicio en sus reacciones y comportamientos, histéricas, charlatanas... En el fondo, se está recurriendo a estereotipos conductuales muy habituales en la representación tradicional de las mujeres. En estos mensajes, las mujeres quedan ridiculizadas o han de ser vueltas a la cordura por el elemento masculino.

8.5 Model de fitxa entregada als municipis

PROTOCOL COMARCAL D'ASSETJAMENT SEXUAL A L'ESPAI PÚBLIC – CCVOC

En motiu de l'elaboració del Protocol comarcal contra l'assetjament sexual a l'espai públic, us demanem que ompliu aquest document en referència al vostre municipi, per tal de tenir unes primeres informacions sobre aquest fenomen i així treballar la temàtica amb més coneixement.

Municipi		Persona tècnica	
----------	--	-----------------	--

Dades sobre l'assetjament sexual a l'espai públic

Número de casos sobre assetjament sexual al municipi	
Quin tipus d'intervenció es va realitzar?	
Serveis que van intervenir	
Professionals que van intervenir	
Com van intervenir?	
Quines conseqüències va tenir aquest assetjament?	
Què va funcionar en la intervenció?	
Què creieu que s'hauria de millorar?	
Existeix algun circuit i pla al municipi per a l'abordatge de la VM?	
Existeix algun circuit i pla al municipi per a l'erradicació de la LGTBIfòbia?	

Cultura de festa al municipi

Festivitats més concorregudes del municipi	
Hi ha hagut algun fet d'assetjament a l'espai públic en alguna d'aquestes festes?	
On es troben els llocs d'oci al municipi?	
En alguna d'aquestes festes hi ha algun reclam sexista?	

Reglamentació

Existeix al municipi alguna ordenança/reglament sobre l'assetjament?	
Si és així, s'ha aplicat en algun cas?	

Entitats

Existeixen entitats al municipi que treballin sobre aquesta temàtica?	
Si és així, hi ha algun tipus de coordinació entre aquesta entitat i l'ens local en relació a aquesta temàtica?	

Altres

Si hi ha hagut algun cas d'assetjament al municipi, podeu descriure el que considereu oportú i que no s'hagi demanat amb anterioritat.

--

Què creieu que hauria d'incloure/treballar el protocol comarcal d'assetjament a l'espai públic?

--

Si creieu que teniu alguna proposta o aportació a fer respecte la temàtica, realitzeu-la:

--

Moltes gràcies per la vostra col·laboració.